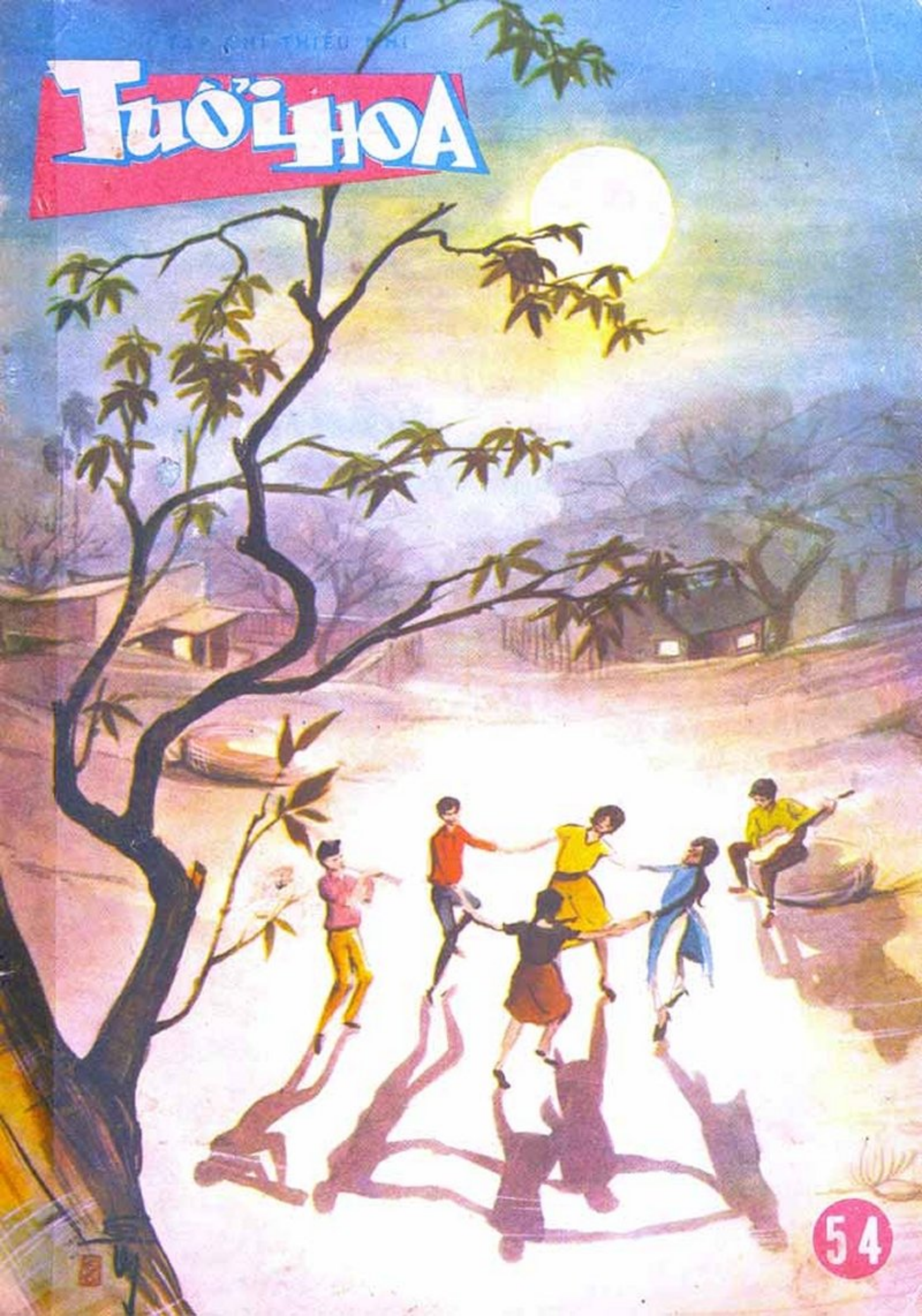

CẤP ỨNG THIẾT ĐỀ

Tuổi Hoa

Số 54

NGÀY 1 THÁNG 10
1966

CHỦ NHIỆM
CHÂN-TÍN

THƯ-KÝ TÒA-SOẠN
TRƯỜNG-SƠN

QUẢN-LÝ
TRẦN-VĂN-VŨ

Tạp-chí Thiếu-Nhi **TUỔI HOA** xuất-bản ngày 1 và 15 mỗi Tháng. Tòa-soạn : 38, Kỳ-Đồng, Saigon. Dây nói : 20.316. Giá mỗi số 7đ. Miền Trung và Cao Nguyên Trung phần 8đ. Công sở giá gấp đôi. Báo dài hạn : Một năm 24 số 150đ ; Miền Trung và Cao nguyên thêm 35đ. cước phí Máy bay. Thư từ, bài vở gửi Nguyễn-Trường-Sơn. Bưu phiếu, Chi phiếu đề tên ông Trần-văn-Vũ

Số Trung-Thu

Chiếc lồng đèn	TRÚC-GIANG	3
Thỏ đầu đàn	THƯƠNG-VIỆT-PHƯƠNG	7
Trông trăng nói chuyện	QUI-DIÊN	11
Tổ ấm	HÀ THÚC-KHÁNH	18
Thác Khone huyền bí	VI VI	24
Vật chất màu nhiệm	HOÀNG ĐĂNG CẤP	30
Người bất tử	MINH-QUÂN	38
Dzíc-Dzắc	QUYÊN-DI	47
Trang giải trí	Vi Vi	50
Thơ : Chiếc lồng đèn
— Làm nũng	TRINH-CHÍ	
Cành mai	TRUNG SĨ HẠNH	

chiếc lồng đèn xếp

DŨNG ôm chiếc cặp tồi tàn lê những bước nặng nề trên lề phố. Gọi là cặp cho có danh từ để chỉ vật dùng đựng sách vở của học sinh, chứ đó chỉ là vang bóng một thời của chiếc cặp mà thôi. Màu da đã biến thành màu đen sẫm. Những đường chỉ may cặp đã đứt từng khoảng, mà nó đã dùng vài sợi dây kẽm để « vá » lại. Quai xách bên trên đã đứt để lộ hai dấu vết đã khâu chiếc quai ấy cùng với những lỗ chỉ như bức họa Picasso. Cái khóa cặp cũng đã biến mất. Hai cái dây gài cũng biến mất theo. Tóm lại những gì khâu bằng chỉ trên cặp Dũng đều được thời gian làm biến mất. Và chiếc cặp của nó lỗ chỗ dấu vết của những gì đã mất trông như bức họa lập thể. Những hôm nào trời mưa, Dũng phải vất vả lắm mới giữ được tập vở bên trong khỏi thấm nước.

Dũng vừa đi, vừa nhìn chiếc cặp để nhớ đến hoàn cảnh gia đình. Nhà nó nghèo lắm ở trong một xóm lao động xa trường đến 2 cây số. Hàng ngày nó phải đi về bốn cây số trên con đường nóng bỏng vì nhựa đường dưới sức nóng của ánh mặt trời, bằng phương pháp di chuyển từ thời thượng cổ : « lô ca chân » ! Con từ đường nhà nó đến trường chỉ được che bằng những mái nhà tôn nhỏ hẹp, chiếm một tỷ lệ nhỏ nhất dưới bóng nắng của mặt trời. Vì thế, nó rất vất vả trong sự di chuyển đến trường. Mẹ nó mất năm nó lên sáu, ba nó hàng ngày đạp xích lô để nuôi gia đình gồm : ba nó, em nó, và nó. Nhờ học khá, nên sau 5 năm tiểu học, nó thi đậu đệ thất. Đó là niềm vui duy nhất của ba nó từ khi mẹ nó mất. Mấy tháng nay, nó vẫn đi học với sự vui vẻ. Nhưng chiều nay lời cô giáo vẽ đã làm nó lo âu :

— Gần đến Trung thu, mỗi em làm một chiếc lồng đèn xếp.

Nó ra về với một nỗi lo âu trong lòng, bước đi những bước nặng nề trên lề phố sặc sỡ đèn con cá, tàu thủy, xe tăng, các chiếc lồng đèn xếp nho nhỏ xinh xinh... v.v. Những vật mà hàng ngày, trên đường về nó dừng lại một chút để ngắm. Nhưng hôm nay, nó không buồn đứng lại vì mối lo trong lòng. Từ bé đến giờ nó có biết làm lồng đèn xếp đâu. Nó chỉ biết làm đèn ông sao. Mà đèn ông sao nó làm « tuyệt cú mèo ». Bằng cứ là mỗi năm đến Trung thu em nó đều có một chiếc lồng đèn ông sao tuyệt đẹp đi rước đèn với lũ trẻ trong xóm. Ban chiều cô giáo viết đến chữ lồng đèn, nó hy vọng là ông sao, nhưng éo le thay chữ xếp đã làm nó

tiêu tan hy vọng đang dâng tràn, Trong khi các bạn reo hò vì «trúng tử», nó lại lo lắng và cảm thấy bức bối trước sự vui mừng của các bạn. Nó thầm nghĩ :

— Nếu làm đèn ông sao, tao chấp hết tụi mày, đừng có mừng.

Dũng chợt nhớ đến ba nó. Nó nhớ lại ngày xưa khi nó còn nhỏ. Những dịp Trung thu ba nó làm ít nhất là ba cái lồng đèn xếp, phòng khi nó đi rước đèn bị cháy. Vì vậy, khi còn nhỏ, nó mong đến Trung thu để được xách lồng đèn chơi với lũ trẻ trong xóm. Những ngày đó Dũng thấy ngày thơ và êm đẹp quá. Rồi từ khi mẹ nó mất, cha nó phải vất vả vì công việc. Và nó cũng đã lớn nên vào những dịp Trung thu nó không còn vui thú cầm đèn chạy tung tăng với lũ trẻ trong xóm. Nó nghĩ :

— À ! Phải rồi, mình nói với ba chỉ cách làm lồng đèn xếp.

Nhưng sự vui vẻ của nó cũng biến đi bất ngờ như khi đến. Vì nó vừa nghĩ đến nỗi vất vả của ba nó. Ngày đi làm đến khuya lơ, khuya lác, thật vất vả với gia đình. Nó không muốn ba nó phải vất vả thêm vì nó. Mãi lo lắng, Dũng đã về đến nhà lúc nào không biết.

Dũng cặm cùi bên đồng giấy báo và hộp hồ từ sáng đến giờ. Nó đã làm hơn chục cái nhưng không có cái nào hoàn mỹ cả, vì chưa quen tay, vì chỉ biết mập mờ về cách làm. Nhưng nó vẫn kiên nhẫn. Chiều hôm qua, nó đã hỏi Đức bạn cùng lớp về « phương pháp » làm. Đức chỉ cho nó một cách mập mờ về cách làm. Nó cố gắng nhớ và sáng hôm nay nó lục chồng giấy báo cũ để làm thử. Nhưng đã tốn công khá

nhiều mà nó vẫn chưa hoàn thành được, lại gần đến giờ đi học. Dũng chán nản đem « công trình » của mình xếp lại một xó sửa soạn đi học. Nó đóng cửa lại, gởi chìa khóa bên hàng xóm rồi đi đến trường. Nó vừa đi, vừa nghĩ đến ngày mai : ngày nộp chiếc lồng đèn xếp. Vì cô giáo ra hạn có một tuần, mà hết ba ngày nó phải vất vả với bài tập toán lý-hóa, Anh-văn, trừ ngày ra đề và ngày nộp còn hai ngày. Mà hai ngày nay nó đã cố-gắng làm nhiều lần, nhưng vẫn không xong. Đang nghĩ vẩn vơ, Dũng chợt nghe:

— Dũng ? Dũng.

Dững quay lại :

— À ! Đức.

Đức dừng chiếc xe mới toanh lại, mời :

— Bỏ lên đây tôi chở đi.

Dững không ngần ngại lên yên sau ngồi Đức thông-thả đáp hỏi :

— Bỏ làm cái lồng đèn xếp xong chưa ?

Dững ngượng nghịu đáp :

— Chưa. Làm hoài mà vẫn không được !

— Cái của tôi đẹp lắm. Mai tôi đem vô cho xem.

Dững nghe bạn nói, thấy ngượng ngượng trong lòng.

∴

Chú Tám đây chiếc xích lô vào xóm. Chú ngạc nhiên khi thấy nhà còn để đèn. Nhà chú cũng như bao căn khác trong xóm lao-động này. Khoảng 9 giờ mọi người đều ngủ sau những giờ làm việc mệt mỏi, để lấy lại sức làm việc ngày hôm sau. Trễ lắm là 10 giờ nhà nhà đều tắt đèn. Khu xóm không thấp thoáng ánh đèn, nên trông rất âm-u. Thỉnh thoảng mới có một vài người đi làm về khuya như Chú Tám, anh Tư khuôn vác v.v...— mở cửa tạo nên một âm thanh khô khan. Ngoài ra không có một âm thanh nào khác tạo cho vẻ âm-u của khu xóm có không-khí tịch-mịch. Dững cũng như mọi người trong xóm đều ngủ theo giờ tối đã ấn-định : 22 giờ, cái giờ mà đài phát thanh «yêu cầu quý vị xử dụng máy thu thanh vặn vừa đủ nghe, để khỏi làm phiền lòng hàng xóm đang cần sự yên lặng nghỉ ngơi...». Nhưng đêm nay sao Dững thức khuya thế ? Vàng

trắng đã xế gần đến đỉnh đầu, chừng tỏ lúc này khoảng 11 giờ. Chú Tám dừng lại nơi cửa sổ nhìn vào. Chú thấy Dững đang ngồi cặm cụi dưới đất cạnh chiếc đèn dầu. Chung quanh Dững bừa bãi giấy báo và một hộp hồ đã cạn gần phân nửa. Lúc đầu chú Tám hơi ngạc-nhiên chẳng biết Dững làm gì. Nhưng nhìn cử động của tờ giấy và bàn tay của Dững chú biết ngay. Chú «à» một tiếng :

— À ! Nó làm chiếc lồng đèn xếp.

Chú nhớ lại ngón «nghề» của mình. Chú khẽ đẩy cửa bước vào cười :

— Dững ! Con làm gì mà thức khuya quá vậy ?

Dững ngẩng lên :

— Dạ ! Ba mới về. Con làm cái lồng đèn xếp.

Chú Tám cất chiếc xích lô xong. Chú trở ra cầm chiếc lồng đèn xếp của Dững vừa làm xong, Chú cười :

— Con làm như vậy không bao giờ cái lồng đèn của con xong. Con phải biết cách làm mới được.

Chú ngồi xuống cạnh Dững hỏi :

— Ai chỉ con làm vậy ?

— Dạ mấy đứa bạn.

— Nó chỉ hơi sai. Mình phải xếp mấy đường răng cho đều thì đèn mới đẹp. Mà muốn vậy lần xếp đầu tiên phải xếp cho ngay.

Nói xong, Chú Tám lấy tờ báo bên cạnh Dững xếp từng nếp nhỏ. Dững chăm chú xem. Xong chú xếp mấy đường răng. Xong rồi chú dán hai mép lại. Tờ báo vô-dụng trở nên chiếc lồng đèn xếp tuy không đẹp lắm vì làm bằng giấy báo mà, nhưng khá hơn cái của Dững. Đắc

ý, chú Tám xếp lại và mở ra cho Dũng xem.

Vốn sáng trí, nên Dũng nhớ lại từng chi-tiết. Dũng lấy tờ giấy báo kẻ bên làm lại. Một lát, Dũng đã có chiếc lồng đèn xếp như chiếc lồng đèn của chú Tám. Để chắc chắn, Dũng làm lại thêm một, rồi hai cái. Dũng kêu lên vui mừng:

— Xong rồi.

Chú Tám cười với con:

— Bây giờ con có thể làm bằng giấy trắng rồi đó.

Dũng rút tờ giấy đôi giữa tập để làm chiếc lồng đèn xếp. Dũng chợt nảy ra ý nghĩ: vẽ cái hình trên lồng đèn xếp. Dũng liền phác hình cậu học trò xách cặp đi học trên tờ giấy trước khi xếp. Mười phút sau, Dũng có chiếc lồng đèn xếp với hình cậu học trò vẽ ở trên thật đẹp. Chỉ còn dán đáy dưới và vành trên nữa là xong. Dũng cắt tờ bìa tập làm đáy dưới và vành trên. Dũng có chiếc lồng đèn xếp nho nhỏ xinh xắn. Dũng nghĩ đến ngày

CHIẾC LỒNG ĐÈN

Chị ơi, Thu đến bên thềm
Ôm em, Thu hỏi có lồng đèn chưa?
Đèn lồng đã có khi xưa.
Năm nay đèn rách như chưa có đèn
Thu vờ véo má em khen:
«Sao má ngoan thế cô em học trò»
Chao ơi, em thẹn lắm cơ.
Thu cài chiếc lá trên bờ tóc em.
Và cho em chiếc lồng đèn.
Em đem khoe mẹ, mẹ xem đây này

LÀM NŨNG

Ông trời làm nũng lắm cơ
Hôm qua khóc mãi bây giờ chưa im.
Này này bé chỉ cho xem
Bóng ông có giống... «ma lem» không
nào.
Ơ kìa ! ông cứ làm cao
Thử nhìn chiếc bóng dưới ao đây này...
Hay là ông bị má rầy?
Không đâu, chắc tại bị thầy... thử ỏn g
roi.
Nếu mà đúng thế thì thôi.
Từ nay bé chẳng thềm chơi đâu nào
TRINH CHÍ
Văn thơ cho mẹ

mai nó cũng có một chiếc lồng đèn xếp khỏi sợ thua sút các bạn. Và rồi mỗi Trung-thu, em Dũng sẽ có một chiếc lồng đèn ông sao và vài chiếc lồng đèn xếp, để rước đèn với lũ trẻ trong xóm. Dũng nhìn cha mỉm cười thầm cảm ơn. Chú Tám cũng mỉm cười, nhìn kết quả do chú dạy. Hai nụ cười nở trên môi đầu bạc, đầu xanh...

Trúc-Giang

Thỏ đầu đàn

• THƯƠNG-VIỆT-PHƯƠNG

MẸ chờ ba cho xe vespa nổ máy. Một tay mẹ cầm «sắc», tay kia khẽ vuốt tà áo trong một cử chỉ sẵn sàng. Tiếng máy xe nổ dồn, mẹ lên ngồi đằng nệm sau, quay lui nhìn lại «bầy thỏ con» mỉm cười dặn với:

— Nhớ lời mẹ đấy. Chớng ngoan. .

Chiếc xe lao đi vun vút. Tám «cô» «chú» thỏ ngơ ngác nhìn theo khi bóng ba mẹ mất hút ở cuối đường mới lững thững vào nhà. Tuy không nói ra nhưng đứa nào cũng buồn, cũng muốn khóc.

Ngày chủ nhật vắng ba mẹ còn gì buồn hơn. Tôi nhớ đã nói với mẹ hồi sáng:

— Hay mẹ cho tụi con đi Thuận an thì thích biết mấy.

— Bé Hon và bé Tý bỏ cho ai? Một mình con Trà làm sao coi nhà, giữ em, nấu ăn bao nhiêu việc được.

Tôi thấy hợp lý quá, ngồi im. Mẹ tiếp:

— Lẽ ra đường sá dễ dàng thì đi hết cả nhà cho biết bà biết con. Nhưng ba mày sợ rủi có chuyện gì... Thôi, tụi con chịu khó ở nhà. Ba mẹ mà không đi không được. Gì chứ đám cưới một đời một lần. Không có mẹ, cậu ấy buồn. Ông bà ngoại đã qua đời rồi. Tội nghiệp cậu ấy....

Bỗng nhiên mẹ rưng rưng nước mắt. Chẳng đứa nào dám nài thêm. Có tiếng bé Hon gọi mẹ và bé Tý khóc trong giường. Mẹ vào bế, dỗ:

— Nào, bé mẹ muốn gì mẹ mua cho?

Bé Tý lim dim đôi mắt trông thật dễ yêu. Bé vừa đầy năm nhưng mập mạnh như thằng bé trong hộp sữa «guy - gô» mà bé bú. Bé chưa biết nói để dặn mẹ mua gì. Thấy mẹ vui vẻ, các anh chị bé tranh nhau vời vỉnh.

— Ra Quảng Trị mẹ mua mực khô nghe mẹ. Huy dặn.

— Con thích sẵn dây thoi mẹ. Mẹ đừng quên đó. Tôi tiếp.

Rồi mỗi đứa mỗi câu, mẹ gật đầu lia lịa:

— Nhớ, nhớ hết.

Rồi mẹ quay ra nói với chị ở.

— Lấy cho mợ cái bao bố đi để ra mang hết thứ ngoài ấy vào.

Biết mẹ đùa cả bọn cười vui vẻ.

Trước khi đi mẹ còn dặn dò đủ thứ. Mẹ đi một ngày mà làm như đi cả tuần không bằng Ba phải giục hai, ba lần mẹ mới ra ngõ. Cả tám đứa ra tiễn ba mẹ, xe đi rồi mới thấy buồn. Ngôi nhà đã rộng như rộng thêm. Bản tính đứa nào cũng nghịch ngợm,

nhưng lúc ấy chẳng đứa nào nhìn đứa nào. Im lặng bao quanh chúng. Bé Tý ngáp dài, gục đầu vào vai tôi muốn ngủ.

— Chị đem em vào ngủ nhé! Đứa mô muốn ngủ vào ngủ tiếp đi. Mới 6 giờ sớm quá.

Tôi nói với lũ em rồi lùi lùi vào phòng. Bé Tý vừa nằm xuống là ngủ ngay. Tôi xuống nhà bày công việc cho chị ở. Chị ấy hay quên, làm việc này xong thì phải đứng bên để nhắc việc khác không có thì chị quên tuốt.

— Chị đã nấu nước sôi chưa?

— Tui bận rửa ly tách, chút đã rồi nấu.

— Chút...chút cái con khỉ! Cứ đặt trên «rê-sô» không được hả? Sợ hấn chạy đi à?

Tôi gắt gỏng với chị ấy luôn. Sau đó lại hối hận là mình nóng tính. Nhưng vẫn «chứng nào tật ấy» không bỏ được. Chị Trà đứng lên đi lấy ấm. Tay chị còn lấm cả cát và bột xà phòng thế mà cũng vớ vào quai ấm. Tôi hét lên:

— Để đó. Coi bàn tay thử kìa. Góm ghieếc, làm ăn vậy hả? Lo chùi ly mau đi, còn cả đồng áo quần nữa đó.

Tôi hăm hăm đi lên nhà. Còn đứng ở bếp, tôi còn la hét. Vừa ngồi xuống ghế thở thì anh Dư sừng sừng hiện ra:

— Cậu mợ đi vắng, «o mi» ở nhà làm tàng rứa hả?

Tôi «ốt dột» quá, nói lơ:

— Cửa ngõ chưa mở anh vô lối nào? Chun hàng rào hả?

Biết tôi mắc cỡ vì chuyện la hét chị Trà, anh Du không đá động đến nữa, chỉ hỏi chuyện loanh quanh.

— Huy mô rồi?

— Hấn trong phòng. Chắc ngủ lại.

— Anh tìm rồi không có.

Kim từ nhà trên xuống, nói Huy đi bơi. Tôi mở rộng cửa sổ nhìn ra sông. Mặt nước sông Hương buổi sáng yên lặng hơn nước hồ. Huy đang lo ngại bơi, chung quanh nó những làn sóng tròn lan rộng.

— Anh Du xuống tắm đi. Buổi mai nước trong mát lắm.

— Anh không biết bơi. Du đáp.

Tôi chế ngay:

— Con trai mà không biết bơi thật hèn. Vài giờ là bơi được chứ chi. Tại anh ham học quá chứ ở Đà Lạt người biết bơi không phải là hiếm.

Du cười:

— Ừ. Anh phải học bơi mới được. Tại ở trong đó anh nhát đi piscine.

— Anh Du học bơi khéo cả em sợ trở thành lực sĩ: «bụng nở ngực thóp» lắm.

Cả bọn phá lên cười. Anh Du chỉ nhéo tai Kim «cảnh cáo».

Anh Du, anh họ tôi ở Đà Lạt về chơi. Từ nhỏ đến giờ anh em chưa biết nhau. Hè này, qua vài lần tiếp

xúc, bọn tôi thấy cảm mến anh ấy nhiều. Tính vui vẻ, hay đùa nên rất hợp với cái buồng bình, cái ngổ ngáo vô tư của bọn tôi.

— Anh Du ở lại ăn cơm trưa nghe.

Du chưa kịp đáp, em tôi nói ngay:

— Dĩ nhiên rồi. Không ăn đây thì ăn đâu anh Du nhỉ.

Du gật đầu.

— Anh ăn mấy lần rồi nhưng mợ nấu hết. Lần này anh nhận lời mời của Phương và để thưởng thức tài nội trợ của cô nữ sinh Đồng Khánh.

Huy vỗ tay reo:

— Hay quá. Hoan hô Du.

Tôi lờm Huy:

— Còn lâu chị mới làm bếp một mình Áp dụng phương pháp Taylor chứ lý.

— Chu đáo quá. Rửa anh được hân hạnh làm gì, Phương phân công cho anh với.

Tôi lưỡng lự:

— Anh ấy à... anh là khách được miễn dịch.

Huy phản đối:

— Không chịu. Nhân danh «nam giới» em thấy rửa là không công bằng, rửa là không «nam nữ bình quyền» phải không anh Du. Con trai ăn được thì làm được chứ?

Câu sau này Huy kéo dài ra để trêu tức tôi. Tôi vẫn thường nói với mẹ

như thế mỗi lần mẹ sai tội con gái làm việc thôi. Còn con trai thì ngồi «vênh vênh tréo cẳng» chực ăn. Bị đánh vào chỗ «yếu» tôi nguyệt dài thằng em:

— Được, muốn kéo anh Du làm đồng minh cho thêm vây cánh thì cứ việc. Nhưng tôi xin long trọng tuyên bố: giờ chừ là giờ làm việc, đầu óc tán dóc hạ hồi phân giải. Yên chưa! Nghe đây.

10 giờ Phương nấu «ca ri»

11 giờ anh Du và Huy nấu cơm.

11 giờ 45 Kim hâm lại thịt cá.

Kính lau bát, đĩa, đũa...

Ánh gấp dọn

Và tắt cả phụ mang lên bàn.

Tôi vừa nói xong cả bọn la hét om sòm.

— Thiếu sót quá, «mang lên bàn» rồi sao nữa chứ? Chạy đi chơi hết à, chị? Đồng hồ gõ mười tiếng thay cho tôi khỏi trả lời. Tôi xuống bếp chặt thịt, gọt khoai hành nấu.

Buổi cơm «tập thể» thật là vui. Chị Trà chỉ phải rửa chén không, cười khoái lắm.

... Tôi thức dậy sau giấc ngủ trưa nặng nề khó chịu. Cả thân thể rã rời mỗi mết. Cái mỗi mết thường có sau khi ngủ dậy ở vài xứ nắng — nóng — mưa — lạnh mà Huế đô là nơi điển hình. Nhiều tiếng ồn chát chúa vang lên trong óc. Tôi vùng dậy ra ngoài nhẩn nhó:

— Buổi trưa im đi một tý có được không đứa nào không nghe tao nhốt vào buồng cho biết.

Thấy tôi nổi «quạu» cả bọn im ngay, Anh Du ngồi thừ nhìn ra sông vắng, mặt anh buồn buồn. Tôi thấy vì mình đã không giữ ý khiến anh Du không vui. Tôi muốn xin lỗi hay nói một câu gì cho không khí được cởi mở, nhưng rồi cũng đứng im. May quá, Cô bé đem báo đến nhà, mang «có» để tôi có chuyện nói:

— Anh Du đọc không! Báo mới này?

Anh mỉm cười đưa tay lấy. Tôi cảm thấy nhẹ bót «bứt rứt» một phần qua nụ cười dễ dãi của anh.

— Tháng này công chức được tăng lương: Tụi em đã được cậu tăng cho chưa?

— Chưa đó anh. Ba không nói gì mà tụi em cũng chưa «khiếu nại» đến.

— Đòi tăng đi chứ. Tụi em đại quá. Ba tăng 20 0/0 thì tụi em cũng tăng 20 0/0.

Cả bọn thích ý cười hích hích. Tôi nói:

— Khi kia em 200 chừ 240. Thêm 40 đi một chầu xinê chứ ít sao. Tôi cười, thêm.

— Được tăng em mời anh 1 vé đó. Phim «La baie aux Emeraudes» anh chịu không?

— Chịu gấp rồi. Còn Huy, sao đó?

— Em nghèo lắm. Bằng nửa chị Phương thôi à.

— Nó láo đó anh. 1 tháng 100 ăn quà còn tiêu chỉ xin nấy mẹ cho hết. Còn em thì chỉ 200 mà bao nhiêu thứ...

— Lại dóc rồi. Mới may áo dài 650 đó anh. Còn em may quần 400 mẹ kêu mắc...

Nói qua nói lại, đứa nào cũng cho là mình bị thiệt thòi. Anh Du bị làm «cục kê» ngồi chịu trận.

Mãi tán dóc quên cả chiều Tôi vội đứng lên lấy tiền cho chị Trà đi chợ. Gọi mãi chẳng thấy tăm hơi. Tôi định thân hành đạp xe đi thì chị ấy lại lò dò về. Tức ơ là tức nhưng tôi cũng dịu giọng:

— Đi chợ đi chị Trà. 4 giờ rồi đó, lẹ lên. Mợ về thì chết cả lũ.

Chị Trà đi rồi, tôi cẩn thận đóng cổng sau, cửa nhà bếp rồi, mới lên nhà. Có tiếng khóc, nhìn vào nôi, bé Tý vẫn ngủ. Định bỏ đi nhưng tôi nghe tiếng khóc của bé Hon. Chết tôi rồi, con bé đang ú ớ trong xó máy may. Hễ giận đứa nào là cô bé đi trốn riêng một côi. Nhiều khi cả nhà tìm mãi không ra. Tôi hoảng hốt bế bé lên. Cả thân hình nóng hổi. Mồ hôi ướt đầm cả áo. Tôi cũng quên là hồi trưa con bé có ăn cơm hay không. Bỗng nhiên nước mắt tôi trào ra. Mới có một ngày vắng mẹ mà công việc bẽ bối, em út tôi tàn tội nghiệp. Con bé đã tỉnh, tôi âu yếm nhìn nó và lật đật làm phận sự thay «vú em». ●

trông Trăng nói chuyện

Tiếng pháp là «La Lune» tiếng anh là «the Moon» tiếng Nhật là «tsuki» tiếng ta là «trăng» hay gọi theo danh từ hán văn là «nguyệt» Chung qui cũng chỉ là một khối vàng óng ánh, đêm đêm hội ngộ cùng nhân loại. Ấy vậy mà không ai nghĩ giống ai về mặt trăng. Bạn chỉ hỏi một người lớn và một đứa trẻ con, một thi sĩ và một nhà khoa học một người dân nông thôn và một người thành thị, một cậu trai và một cô gái... bạn sẽ thấy cái ý niệm về trăng của họ hoàn toàn khác biệt. Kề ra cũng là một cái hay hay nên QD sẽ hướng dẫn các bạn đi vào ý nghĩ về trăng của một số người...

I. NGOẠI DIỆN

Vào những đêm 15, 16 âm lịch hay tốt nhất là đêm Trung Thu, trong lúc mọi người trong gia đình quây quần quanh đĩa bánh nướng, bánh dẻo và khay trà ướp hoa nhài, hoa sói bốc hương thơm phức ; bạn hãy chịu khó rời khỏi cảnh ấm cúng đó một chút (nếu có thèm ăn bánh thì bảo em nó để phần cho, lát ăn sau cũng ngon chán !) chúng mình đi ngắm trăng.

Thật ra trăng chẳng lạ lùng gì đối với bạn, phải không ạ ? Từ thuở còn bé tí bé tí cho đến bây giờ đã bao nhiêu lần bạn trông thấy trăng rồi ? Chắc nhiều quá đếm không xuể ! Tuy vậy, vì bận rộn với nhiều công việc, ít khi chúng

mình có thì giờ để ngắm kỹ xem trăng nó ra «nằm thao», hôm nay mới có dịp thuận tiện đây.

Mặt trăng đang lên, vượt khỏi nóc mấy ngôi nhà cao rồi, vừa tầm mắt lắm ! Hôm nay ngày rằm, trăng tròn vành vạnh và sáng rực rỡ ; tuy không đến nỗi chói lọi làm người ta khó chịu như ánh sáng mặt trời. Bây giờ với một đôi «mắt thịt» nghĩa là không nhìn qua một ống kính nào cả (tuy vậy ai cận thị cứ việc đeo kính vào, không cấm). với đôi mắt người trần mắt thịt như vậy bạn chỉ thấy trăng là một khối tròn màu vàng óng ánh như vàng diệp, phát ra những tia sáng chiếu xuống mặt đất...và chỉ vậy thôi.

Tuy nhiên, nếu bạn chịu khó một tí, nghĩa là đêm nào cũng ngắm trăng một lần, bạn sẽ thấy trăng thay đổi dung nhan luôn (chắc hẳn cô ta muốn làm dáng với người trần thế ?) Trước chúng ta, các cụ ngày xưa đã chịu khó ngắm dung nhan mặt trăng vào mỗi đêm trong tháng và đã tả lại như thế này :

Mồng một lưỡi trai
Mồng hai lá lúa
Mồng ba câu liêm
Mồng bốn lưỡi liềm
Mồng năm liềm giắt
Mồng sáu thật trắng
Mười rằm trăng náu
Mười sáu trăng treo
Mười bảy sầy giường chiếu
Mười tám trăng lẹm
Mười chín dụn dụn
Hai mươi giắc tốt
Hăm một nửa đêm
Hăm hai bằng đầu
Hăm ba bằng tai
Hăm bốn ở đâu
Hăm lăm ở đấy
Hăm sáu đã vậy
Hăm bảy làm sao
Hăm tám thế nào
Hăm chín thế ấy
Ba mươi không trăng.

Thật ra những câu ở trên còn thiếu sót và có vẻ lơ mơ lắm nhất là từ 24 đến 29. Bạn nào có tài thử ra ngắm trăng mỗi đêm rồi tả lại thật đầy đủ dung nhan chị Hằng vào từng đêm xem. Và dĩ nhiên khuôn mặt chị Hằng chỉ thấy vào những đêm thanh rảo, còn nếu trời mưa thì bạn đừng nhọc công đi tìm chị ấy, chị ta sợ mưa trốn biệt mất rồi.

2. CÁI NHÌN CỦA TRẺ CON

Trẻ con thì nhiều khi chẳng cần biết bao giờ trăng tròn, bao giờ trăng khuyết: bao giờ không trăng. Có biết những cái ấy cũng chẳng ích lợi gì mấy, trẻ con chỉ cần biết trên trời có một « ông trăng », ông trăng này rất thân thiết với trẻ con, mỗi đêm đều hiện ra với trẻ con. Cứ mỗi tối ông ấy từ sau rặng tre hay bên chân đồi hoặc sau ngôi nhà cao từ từ đi lên, ấy là cuộc hội ngộ của trăng và trẻ con bắt đầu. Trẻ con mẩn trăng lắm, coi trăng như một ông bạn quý, « nói chuyện » với trăng một cách rất tương đắc. Phải bảo là nói chuyện, thực vậy vì khi trẻ nhìn trăng mà ngổ lời thì cũng cảm thấy ông trăng cười và nói với mình. Ngôn ngữ trẻ dùng để nói chuyện với trăng là những bài hát. Ta hãy nghe đây :

Ông giăng ông giăng
Xuống chơi với tôi
Có bầu có bạn
Có ván còm xôi
Có nồi còm nếp
Có nệp bánh chưng
Có lưng hũ rượu
Có chiếu bảm đu...

Ấy, có khi trăng được trẻ mời mọc một cách vui vẻ như thế, nhưng cũng có lúc trăng bị trẻ trêu ghẹo. Chẳng hạn nó trêu như thế này :

Ông giăng ông giăng
Ông giăng búi tóc
Ông khóc ông cười
Mười ông mười cô
Đánh nhau lỗ đầu

Bị trẻ nó trêu thật là khổ, tuy nhiên trăng chẳng giận bao giờ, vẫn đêm đêm lân la lại chơi với trẻ con

Khi trẻ con ngủ vẫn chịu khó soi sáng, vì trẻ con sợ bóng tối lắm. Quả thật trăng là một ông bạn hiền.

Ở đây xin bàn ra ngoài một chút, là cái chữ «ông giăng ông giăng» nghe nó thân mật lắm, mà đặc biệt ở chỗ chỉ trẻ em Việt Nam mới có quyền gọi ông bạn trăng của mình bằng cái tên thân mật ấy, chứ trẻ con Pháp đâu có thể gọi ông bạn trăng là «La luyne La luyne», trẻ con Anh cũng không được gọi ông bạn trăng của mình là «Dor mun» !

Trẻ con không những chơi với trăng thường đêm mà còn hiểu rõ được ông bạn quý của mình qua những chuyện cổ tích, như chuyện Quả, truyện Hằng Nga, Hậu Nghệ... và lạ một điều là trong những câu chuyện đó, trăng lại là những cô tiên thật đẹp. Nhưng đối với trẻ con, dù là ông trăng hay là chị Hằng thì cũng chẳng can gì, vẫn được tốt, miễn trăng vẫn là người bạn tốt. Dĩ nhiên nói đến trăng, phải nhắc đến cả cái Club đó : Hằng Nga Thỏ Ngọc, Đa Thần và chú Cuội hay nói dối. Bởi vậy mới có nhạc sĩ đặt ra những câu hát :

*Ánh trăng trắng ngà
Có cây đa to
Có thằng Cuội già
Ôm một mối mơ*

Ở Âu Châu, có lẽ trẻ con đối với trăng không thân mật như trẻ con Á đông và chắc hẳn nhiều đêm trăng không được ai đoái tưởng tới, chỉ lặng lẽ nhìn những ngọn núi phủ tuyết trắng xoá cũng trầm mặc như mình. Tuy vậy chắc hẳn thế nào chẳng có những cậu bé, cô bé Âu châu hằng đêm đều ra ngắm trăng và khen trăng sáng, trăng đẹp. Ở Âu Châu trẻ con cũng cho rằng mặt trăng là một bà chị đẹp

dịu hiền, và muốn xin điều gì với chị ấy thì đợi đến nửa đêm, trong lúc mọi người đi ngủ. lén chạy ra vườn nhìn chị ấy, nói những điều mình mơ ước, nhớ là trong tay phải cầm một đồng bạc mới, thế nào chị ấy cũng ban cho những điều mình xin.

Chả biết có đúng không, nhưng thấy nó vớ vẩn làm sao ấy !

3. TRĂNG ĐỐI VỚI NGƯỜI DÂN QUÊ

Người dân quê đây ý nói những người lớn, còn các nhóc tí thì đã nói ở đoạn trên rồi. Tuy là người lớn cả, nhưng những người ở thành thị không mấy để ý đến trăng, phải chăng những ánh đèn đô thị rực rỡ đã làm át mất ánh trăng dịu hiền ? Ở thành thị người ta chỉ xem trăng để có thể biết được tối nay trời mưa hay không và bởi đó cuộc vui buổi tối của họ nên tổ chức cách nào cho hợp với thời tiết.

Với người dân quê thì khác, đối với họ trăng như một người bạn tốt luôn luôn đi sát với họ để chỉ dẫn, «mách nước» cho họ trong công việc đồng áng. Nhìn trăng người nông dân có thể biết nên gieo mạ không, có nên tát nước không. Nhìn trăng, người nông dân biết những ngày tới đây sẽ mưa, sẽ bão, sẽ hạn hán... Ta hãy xem những câu ca dao dưới đây sẽ biết mặt trăng ích lợi thế nào đối với công việc đồng áng :

- Muốn ăn lúa tháng năm trông
trăng rằm tháng tám
- Giăng mờ tốt lúa nở.
Giăng tỏ tốt lúa chiêm
- Trăng cuồng thì hạn
Trăng tán thì mưa...

Còn nhiều, còn nhiều nữa. Bởi vậy rằm tháng tám ở nhà quê trong lúc trẻ con bày cỗ trông trăng, múa đầu sư tử, đánh trống lung bung một cách thích thú; trong lúc các cậu trai cô gái trong làng giả vờ ra vườn ngắm trăng để rồi thỉnh thoảng lại cố ý liếc nhìn nhau một cái, thì những người đứng tuổi và các cụ già ngắm trăng một cách thực sự, họ bắc ghế ngoài vườn, vừa uống trà vừa nhìn trăng rồi cùng nhau đàm đạo. Nếu trăng sáng họ sẽ bàn thế này, trăng mờ sẽ bàn thế khác, cốt sao để công việc đồng áng họ sắp thực hiện thuận với thời tiết mà trăng đã báo trước.

Ở nhà quê vào dịp ngày mùa, khi mà công việc gặt hái đã xong, tiếp đến là việc đập lúa, giã gạo. Đó thật là một công việc thích thú và đầy tính cách văn nghệ nếu được thực hiện vào những đêm trăng sáng. Kẻ hèn này kém may mắn vì sinh trưởng ở thành thị ít được điểm phúc chứng kiến cảnh tượng đó nhưng cứ như những bạn trưởng thành ở nông thôn tả lại thì những đêm trăng như vậy quả là một dịp vui mà không thể tìm thấy ở bất cứ nơi nào, lúc nào. Mặt trăng tròn vành vạnh treo trên lũy tre làng giải tỏa ánh sáng trong xanh, thứ ánh sáng mà người ta có cảm tưởng như mát mẻ, như huyền diệu. Nó là thứ ánh sáng vừa đủ cho người ta có thể trông rõ mặt nhau nhưng không sáng đến nỗi có thể nhận ra được những khuyết điểm trên mặt người khác. Bởi vậy dưới ánh sáng trăng trong dịp ngày mùa bạn có thể tin chắc mình... đẹp hơn bất cứ lúc nào ! Nghĩa là tóc bạn sẽ óng ả chảy dài như dòng suối, đôi mắt bạn sẽ trong và sáng như hai vì sao, răng bạn sẽ trắng bóng và nụ cười của bạn thật là hữu duyên.

Đêm trăng ngày mùa ít người nào ở lì trong nhà, tất cả đều tụ họp nhau để làm việc tập thể, trẻ con không có công việc cũng chạy lăng xăng nô đùa cho rậm đám. Giữa tiếng giã gạo thỉnh thoảng xen lẫn tiếng cười đùa : tiếng cười vô tư của đám trẻ lên năm lên sáu, tiếng cười khúc khích của những cô thôn nữ vừa độ trăng tròn, tiếng cười chín chắn của những người trung niên và nụ cười thỏa mãn của những bậc lão thành khi nhìn đám con cháu vui vẻ và nhìn thấy cái kết quả đem lại do những ngày cày bừa mệt nhọc. Thỉnh thoảng trước cảnh trăng thanh gió mát, nhiều người tức cảnh sinh tình cất lên một giọng hò, một câu hát, lập tức một giọng khác phái sẽ cất lên «đáp lễ», ngay thật là «vui ơi là vui» ! Người đẹp, người vui thì cảnh cũng đẹp, cũng vui. Nhìn lên bạn sẽ thấy mặt trăng như treo vào một ngọn tre, đẹp một cách quyến rũ và nếu bạn là thi sĩ, bạn sẽ «xổ» ra một «mớ» thơ. Xung quanh bạn là cây rì rào nói chuyện, ánh trăng loang loáng chiếu trên từng chiếc lá khiến bạn có cảm tưởng như chúng ướt nước ; thoang thoang trong không gian mùi hoa khế làm ngây ngất lòng người

Khi công việc đã xong mọi người không có thu xếp đi ngủ đâu; trời sáng trăng mà ngủ ngay là dại. Đây mới là pha hấp dẫn : những người bạn nông thôn của chúng ta tổ chức hát, hò rất là vui vẻ. Sau bao ngày làm lụng vất vả, bây giờ mới có lúc xả hơi, bởi vậy nên ca hát lắm chứ. Những người bạn nông thôn sẽ hát để ca tụng bông lúa vàng, để ca tụng ánh trăng và để ca tụng... nhau. Những câu hát tuy đơn sơ

mộc mạc nhưng có tác dụng vô cùng gợi cảm và làm...xiêu vẹo lòng người.

Không thể nào tả cho hết được cái vui của đêm trăng sáng trong làng. Bây giờ mới có bài hát «Gạo trắng trăng thanh» một bài hát «Trăng sáng trong làng», nhưng giả thử có cả hai ba chục bài hát kiểu đó đi nữa cũng không sao nói lên cho hết cái vui, cái đẹp, cái tinh cách đầy vẻ nghệ thuật và dân tộc tính của những đêm trăng sáng ở thôn quê; từ đó ta nhận ra rằng cái duyên giữa người dân nông thôn và mặt trăng tuy mộc mạc nhưng rất thâm thiết đậm đà. Ngày nay không biết trong hoàn cảnh chiến tranh, trăng còn có quyền soi sáng những đêm như vậy không hay chỉ còn cố giúp người dân nông thôn bằng cách soi sáng những con đường, những bụi rậm âm u để người địa phương quân có thể thấy rõ và ngăn chặn kịp thời những âm mưu của bọn khát máu toan hãm hại người dân lành. Dù sao chúng ta đều mong mỗi rằng một ngày gần đây, trăng sẽ được mệnh danh là «trăng thanh bình» để lại cùng với miền quê, cùng với người dân nông thôn chất phác tạo thành những khung cảnh êm đẹp như những đêm trăng sáng trong làng thuở trước.

4. TRĂNG VÀ THI SĨ.

Dù có nói cũng bằng thừa, ai cũng quá hiểu cái tiền duyên của trăng với các thi sĩ. Thi sĩ yêu trăng như yêu người tình và ngược lại chắc trăng cũng mến thi nhân như người tri kỷ. Phải chăng vì cái mối duyên đó mà Lý Bạch tiên sinh một

đêm quá chén đã lấy lưỡi tiên sông định ôm cả vầng trăng diễm lệ vào lòng cho thỏa tình hâm mộ. Đối với thi nhân, giả như ánh trăng không còn tồn tại nữa thì biết bao vị đã bẽ bút không thêm làm thơ vì cho rằng không còn cái gì đáng gọi là thơ trên đời này nữa.

Thi nhân cho rằng cảnh vật thiên nhiên dù có đẹp đến đâu nếu thiếu bóng trăng cũng trở thành tro trên: Cảnh núi rừng trong đêm, nếu không có bóng trăng thì còn đâu cái đẹp hùng vĩ, thâm bí và làm sao người ta trông thấy những lùm cây đầy vẻ bí mật; còn đâu cái đẹp của con nai vàng uống trăng bên bờ suối, còn đâu cái đẹp của chị Hằng sau ngọn núi dần dần lộ dạng. Biển cả trong lúc đêm về nếu thiếu ánh trăng sẽ mất hẳn vẻ quyến rũ vì còn thấy đâu những ngọn sóng bạc đầu tung bọt trắng xóa, sẽ chẳng còn thấy bãi cát phẳng lặng với hàng phi lao ri rào trong gió, sẽ chẳng còn những gộp đá nằm phơi mình dưới ánh trăng trong. Làng quê trong lúc đêm về sẽ mất hẳn vẻ thi vị nếu thiếu ánh trăng, còn đâu cảnh vườn cây ướt ánh trăng xanh và đường làng cũng sẽ thiếu thứ ánh trăng diu diu soi dẫn, mùi hoa bưởi, hoa khế, hoa cau vì thế cũng mất đi phần nào hương vị.

Với thi nhân trăng không phải là một vật vô tri vô giác mà là một nàng thơ, một nàng thơ đầy vẻ quyến rũ và đầy ma lực khiến đôi khi thi nhân bị ám ảnh như điên dại Từ Âu sang Á, đã mang phải nghiệp dĩ thi nhân thì chắc chắn thế nào cũng phải yêu trăng. Đây là một đoạn thơ tiếng Anh của P.B. Shelley

*And like a dying lady lean and pale
Who totters forth, wrapp'd in a gauzy
veil*

*Out of her chamber, led by the insome
And feeple wanderings of her fading
brain,*

*The moon arose up in the murky east
A white and shapeless mass,..*

— *Xanh xao gầy yếu nàng trăng
Nghiêng đi hấp hối trong màn
xa thưa*

*Ý sông hồ nhẹ cuồn đưa
Ngoài song trăng lạnh tri mờ mờ tan*

*Trời đông tối, bóng trăng vàng
Dáng tròn vành vạnh đã dần dần cao...*

(HOÀI CHÂU thoát dịch)

Thi sĩ Âu Châu, thi sĩ Á Đông còn yêu trăng hơn nữa và các vị này đã không ngớt làm thơ đề ca tụng trăng. Bạn có muốn xem một bài thơ trăng chữ Hán không? thì đây :

SƠN NGUYỆT

*Ẩn ẩn lâm sao quỳnh
Liên không hạo khí phù
Hàm sơn ngân kính khuyết
Cách vụ ngọc bàn thu
Ảnh lạc từng quan tỉnh
Lương hồi trúc viện u
Thanh quang tùy xứ hữu
Hà tất thương Nam lâu.*

Lược dịch :

TRĂNG NÚI

*Sau rừng khi sáng lên cao
Long lanh gương bạc gác vào đỉnh non
Bóng soi mát dịu tâm hồn*

Lên lầu Nam, lọ phải còn tồn công

(Truyền kỳ mạn lục của Nguyễn
Dữ trang 97 98)

Riêng các thi nhân Việt Nam cũng thế, một Tản Đà, hay gần hơn nữa : một Hàn Mặc Tử. một Bích Khê đã quá đủ để nói lên cái mối tình giữa trăng và người thi nhân nước Việt. Mời bạn hãy thưởng thức một vài đoạn thơ 'Trăng' của Hàn Mặc Tử :

*...Thịt da tôi sượng sần và tê điếng
Tôi đau vì rừng rợn đến vô biên
Tôi chìm hồn xuống một vũng trăng êm,
Cho trăng ngập, trăng dồn lên tới ngực..*
H.M.T (Hồn là ai)

*Trăng vàng ngọc, trăng ân tình chưa phỉ
Ta nhìn trăng khôn xiết ngậm ngùi
trăng
Ta vãi tung thơ lên tận sông Hằng
Thơ phép tắc bỗng kêu rên thống thiết...*
H.M.T (Phan Thiết I Phan Thiết)

Và đây là một đoạn thơ của thi sĩ Bích Khê :

*Trăng gầy vàng, vàng gầy lên sắc trắng
Của gương hồ im lặng tựa bài thơ
Chân nhịp nhàng, lòng nghe hương
năng năng
Đây bài thơ không tiếng của đêm to
Trăng gầy vàng, vàng gầy lên sắc
trắng
Của thu hồn đi lạc ở trong mơ...*
(Tinh Huyết trang 24)

Không thể nào nói cho hết thi hứng của thi nhân qua ánh trăng, trăng thật là nguồn thơ vô tận, một thi hứng triền miên, một nét đẹp ngày ngất hồn người. Ngay

cả đám trẻ chúng ta, thi phú chẳng biết làm hoặc có làm cũng chỉ là tập tễnh, vậy mà vào một đêm vắng, một mình ngắm trăng cũng còn nảy ra ý tưởng hay hay, tuy không thể hiện được bằng những vần thơ tuyệt tác, nhưng những ý tưởng đó, tự nó, nó vẫn rất là thơ.

5. TRĂNG DƯỚI CON MẮT NHÀ KHOA HỌC, NHÀ ĐẠO ĐỨC HỌC

Với thi nhân, trăng là một nàng tiên, một mỹ nữ, một vẻ đẹp tuyệt trần nhưng dưới con mắt nhà khoa học, trăng hiện ra với một bộ mặt khác, nghĩa là một bộ mặt... sần sùi và rõ chẳng chút vì những ngọn núi lửa. Hằng Nga đâu, cung Quảng đâu chẳng biết, nhà khoa học chỉ ra công tìm cho được bộ mặt thật của mặt trăng, một bộ mặt mà nếu Lý Bạch biết được đã chẳng công đâu nhẩy xuống sông mà ôm lấy đề đến nỗi chết đuối. Thật vậy chị Hằng mà các thi nhân mê đắm chỉ là một hộ tinh quay xung quanh trái đất và toàn là những cánh đồng đầy cát bụi, thỉnh thoảng nhô lên những dãy núi với đủ hình thù quái quỷ và đó đây đầy những miệng núi lửa. Công việc giúp các bạn tìm hiểu bộ mặt thật của chị Hằng, anh Hà Tĩnh đã làm cách đây 2 năm (xem Tuổi Hoa số 21) Q.D chỉ nhắc lại rằng các nhà khoa học cũng bận tâm không ít vì cái «khối vàng» ấy, bao nhiêu vệ tinh, phi thuyền được chế tạo, bao nhiêu dự án, kế hoạch được soạn thảo cũng chỉ vì muốn biết rõ mặt chị Hằng.

Trong khi nhà khoa học nhìn trăng với con mắt muốn lột trần sự thật như vậy, thì những nhà đạo đức lại khác, những vị này sau khi ngắm trăng chán mắt, mới trầm tư mặc tưởng, nghĩ ngợi liên miên

Chẳng hạn các ngài sẽ nghĩ như thế này: huyền diệu thay, cao siêu thay! Thật là tri óc con người chẳng suy cho thấu! Tại sao lại có mặt trăng soi sáng ban đêm, và tại sao trăng luôn luôn biến đổi hình dạng theo một chu kỳ nhất định. Tại sao trăng quay quanh mặt đất mà không bao giờ ngừng! Tại sao không bao giờ lại «đụng» phải một ngôi sao nào khác nhỉ!? Sau bao nhiêu những câu hỏi tại sao, các nhà đạo đức kết luận: đúng là phải có một đấng rất uy quyền sắp đặt thành vũ trụ với bao nhiêu là tinh tú, bao nhiêu là thái dương hệ. Đấng uy quyền ấy là Thượng đế ngài đã dựng nên vạn vật, dựng nên chúng ta, bởi vậy ta có bổn phận phải tôn thờ người.

Các nhà đạo đức có cái lý của các nhà đạo đức, cái lý ấy thường ai cũng chấp nhận. Cũng vậy nhà khoa học có cái lý của nhà khoa học, thi sĩ có cái lý của thi sĩ, trẻ con có cái lý của trẻ con, ông già có lý ông già. Đối với mặt trăng chắc hẳn những nhà địa lý lại nghĩ khác, các triết gia lại nghĩ khác. người quân nhân chiến đấu ở tiền tuyến nghĩ khác. Tuy nhiên kể viết bài này không muốn trình bày thêm những cảm nghĩ nào khác nữa, và xin kết thúc bài này ở:

TUỔI TRĂNG TRÒN

Vào đêm 16 âm lịch, trăng sẽ tròn và đẹp nhất. Những người ở lớp tuổi 16, 17 cũng có một vẻ tươi đẹp tựa như trăng mười sáu. Kể viết bài vốn thích những cái đẹp, vì vậy xin lạm dụng phần cuối bài này để bàn về tuổi 16.

16 tuổi? «minh đã lớn rồi!» những người 16 tuổi thốt lên lời đó với một vẻ hãnh diện. Mà đáng hãnh

XEM TRANG

Tiếp theo

3.

DZỤC nhìn Tú. Tú thiếu lâm toét miệng cười :

— Cu TỰ chắc mển mảy lắm nhỉ ?

— Nó với tao là Bá Nha và Chung Tử Kỳ.

Tú bứt 1 ngọn cỏ đưa lên miệng :

— Sao nó lâu đến thế ?

Dzục định cho tay vào túi lấy còi, chợt nó đứng bật dậy chỉ tay :

— Nó kia !

Tú ngoảnh lại nhìn. Một cái bóng nhỏ nổi bật giữa khung trời buổi trưa. Cái bóng chạy miết. Dzục chạy lại. Hai đứa bá vai nhau sóng bước.

Dzục kể cho TỰ nghe câu chuyện giữa Tú thiếu lâm và nó. TỰ bước lại, cười thân mật với Tú :

— Hân hạnh được gặp Tú thiếu lâm !

Tú thiếu lâm cười, nom có duyên vô cùng :

— Tú thiếu lâm cũng hân hạnh được làm bạn với TỰ chẵn bò.

Dzục mở gói lá chuối. Mùi gà quay thoảng trong gió thơm phưng phức. TỰ chắc lưỡi :

— Gà ai thế ?

— Đố mày biết ?

— Làm sao tao biết nổi !

— Thử đoán xem.

TỰ nhíu mày :

— Đề coi. À, ba mày sai đi mua phải không ?

— Trật lắt !

— Mày mua hỏ !

— Trật nốt !

— Thế thì chịu.

— Chịu hả. Gà nhà thằng Hoa đấy. Trưa nay 3 ta chén thịt gà.

— Gà thằng Hoa hả ? Tốt lắm. Ăn gà nó mới thích.

Đáng đời cái thằng hợm mình. Chiều nay chắc cu cậu đi tìm gà rồi rít.

Trời đứng bóng. Ba thằng bé xúm xít lại với nhau gặm thịt gà. Chúng

vừa ăn vừa nói chuyện
dòn như bắp. Mồm
chúng nó dính đầy
mỡ. Chúng vừa ăn
vừa nhìn nhau khúc
khích cười...

Tú bước vào nhà.
Bên trong nóng hừng
hực. Di nó đi vắng.
Còn lại thằng cu Phi
ngồi nhai đậu phụng
rôm rốp trên giường. Thằng Phi nhìn
Tú. Nó hỏi :

— Anh Tú đi đâu cả buổi sáng
thế ?

Tú trừng mắt, nhìn thằng em khác
mẹ :

— Đi đâu kệ tao. Hỏi lời thôi điếc
cả tai.

Phi cười hình hích :

— Về ốm đòn với má. Đừng làm
tàng.

Tú không buồn nhìn thằng em hồn
như gấu.

Bụng nó sôi ột ột vì thịt gà chưa
tiêu. Sự mệt mỏi kéo đến, Tú chép
miệng, díu mắt. Nó ngả mình trên
chiếc chõng tre ; lim dim mắt dễ giấc
ngủ. Gió ngoài vườn lọt qua cành tre
vù vù êm dịu, bản nhạc buồn đưa
Tú đi vào giấc ngủ...

— Anh Tú !..

— Anh Tú...

.

— Dậy làm điều cho em !

Tú vẫn ngủ. Nó cự mình, áp mặt
xuống chõng.

Thằng Phi đá mạnh vào chân anh
hét tướng lên :

Dậy không. Đồ lười.

Tú choàng tỉnh. Phi kêu lên :

— Anh Tú làm điều cho em. Mau
lên !

Tú gườm gườm thằng em :

Cút đi ! Phá tao hả ? Có đề tao yên
không ?

Phi trừng mắt nhìn lại :

— Không đi. Dậy làm điều cho
tao mau. Chiều tao chơi.

— Làm cho mày cái này này...

Tú chìa cùi chỏ ra. Thằng Phi
hắn học :

— Mày biết tay ông.. Về mày chết.

Tú nghiêng răng nháy xuống chõng
nó tát thằng em 1 cái nẩy lửa. Thằng
Phi mím môi, chửi rủa.

Nó lăn xả vào đánh trả. Tú say
máu, đấm lia lịa, thằng Phi ngã chúi

vào thành chông, máu mũi chảy ra đỏ loét. Tú dùng tay. Nó xoa 2 bàn tay vào nhau dần giọng :

— Đánh cho mày chừa nghe con! Lần sau tao không nhìn nữa đâu.

Thằng Phi tấm tức khóc, nó quệt máu cam, nhìn Tú đe dọa :

— Chiều nay thì mày vỡ mặt nghe chưa. Ông kêu bạn ông đánh mày chết bố luôn...

Tú im lặng bước ra khỏi nhà, nó khẽ thở dài, chua xót. Nó nghĩ đến 2 thằng bạn mới. Thế giới mới của nó và cái địa ngục hiện tại. 2 hình ảnh tương phản nhau quá. Nó bước đi. Nắng trưa ôm choàng lấy thân nó ...

4.

Chiều đổ xuống thật mau. Bóng râm chạy dài khắp mặt đất. Hơi nóng vẫn còn âm ỉ trong nền đất. Tú cảm thấy khó chịu dưới đôi chân. Nó bước về nhà, 1 con bướm bạc chập chờn bên khóm hoa vạn thọ trong sân ông xã cũ.

Tiếng ru con à ơ thoảng trong gió chiều. Tú nhìn trời, nền trời Thu xanh biếc, vá vài cụm mây trắng lững lờ. Tú trở về với cái địa ngục khắc khổ. Nó cảm thấy tủi nhục cho mình. Đầu óc nó hiện lên nét mặt người dì ghẻ. Tú rùng mình.

Bên kia đường, một bọn 3 thằng nhãi băng qua lộ, chắn lối đi của Tú. Thằng đi giữa kèn kiệu bước lại trước mặt Tú thiếu lâm, búng ngón tay "tách" 1 tiếng :

— Mày là Tú hả ?

Tú cau mày nhìn thẳng nhãi. Nó khoi đầu óc xem mình có quen thằng nào như vậy không.

Nó hoàn toàn mù tịt Thằng nhãi búng ngón tay lần nữa, hách dịch :

— Mày là Tú ?

Tú nhìn nó, gật đầu :

— Tao đây ! Mày có chuyện gì gặp tao ?

Thằng nhãi không trả lời câu hỏi của Tú, nó cười hô hố nhìn 2 thằng kia hỏi :

— Nó là Tú gì vậy ?

— Tú Tài !

— Tú Xuất

Tú ngạc nhiên. Ba thằng nhãi cười khoái chí. Thằng nhãi hồi nãy cầm vai Tú :

— Giới thiệu cho mày biết : 3 đứa ông là bạn của thằng Phi đây !

Tú thiếu lâm chợt hiểu, nó bình tĩnh :

— Các anh định làm gì tôi ?

— Uýnh mày được không ?

— Được lắm !

Dứt câu nói, Tú chộp lấy tay thằng nhãi, co chân đá mạnh vào bụng nó. Thằng nhãi bị đánh bất ngờ kêu "ối" 1 tiếng, ngã nhào.

Hai thằng kia xô tới. Tú điềm tĩnh, nó thủ thế, chờ kẻ địch xông vào. Chúng nó hăm hè nhìn nhau cơ

hồ muốn nuốt chửng lấy nhau cho hả. Tú hất hàm :

— Xông vào đi, tao chấp 3 đứa đó. Sợ hả ?

Ba thằng nhãi lao đến. Tú đỡ gạt thực nhanh, trông như làm xiếc. Một thằng vừa chop trúng cổ áo nó lập tức ăn đấm ngay mặt, 2 thằng kia đã gờm. Chúng nó biết gặp phải tay cừ, hy vọng của chúng tiêu tan, Mới gặp phải Tú thiếu lâm, chúng đã tưởng nuốt chửng con nhà Tú dễ như bỡn. Bây giờ, thật khác xa.

Đối thủ của chúng võ giỏi, đấm đá như máy, cả 3 thằng nhãi vội rút lui. Trước khi mất dạng cuối đường, chúng đe Tú :

— Có ngày mày chết nhé nhóc con !...

Tú phúi quần áo, nó dậm bước định đi chột từ sau gốc cây bàng đằng xa, xuất hiện hai cái bóng.

Chúng nó chạy xô đến reo lên :

— Hoan hô Tú !

— Tú thiếu lâm cừ quá !

Tú quay lại, mắt nó sáng lên, cơ hồ lúc mẹ nó còn sống mỗi lúc đi chợ về :

— A ! Dzục giàn thung. Cả Tự chần bò nữa !...

Ba đứa xúm xít bên nhau tíu tít chuyện trò. Mới cách nhau nửa ngày, mà chúng xem cơ hồ thế kỷ.

Dzục bá chặt vai Tú xuýt xoa :

— Quả mày biết võ thực. Thế mà tao cứ ngờ.

Tự thêm vào :

— Dzục nó đợi lúc mày lâm nguy mới ra tay. Tội tao không ngờ mày giỏi đến thế !

Dzục nhìn Tú chiêm ngưỡng, hồi lâu nó hỏi :

— Ai dạy mày võ thế ?

Tú cười tươi với Dzục giàn thung và Tự chần bò :

— Ba tao chúng mày ạ !..

— Ba mày có nhà không ?

Tú chớp mắt mau, buồn bã :

— Ba tao mất từ khuya...

Dzục móc túi lôi ra chiếc kẹo, nó dúm vào tay Tú thiếu lâm :

— Ăn đi. Kẹo cau đấy !

Tú lặng lẽ cho kẹo vào mồm. Tự nhìn trời, kêu lên.

— Gần tối rồi chúng mày ạ. Tao về trước đây.

Dzục siết chặt tay Tú. dặn dò :

— Ngày mai Tú nhé. Tụi mình đi bắt chim. Mày đi không ?

Tú gật đầu :

— Ừ, ngày mai. Đến kêu tao nhé !

— Ừ. Thôi tao về !

— Tao cũng về nghe Tú !

Ba thằng quỵến luyến nhau trong cái vẫy tay ngắn ngủi. Hoàng hôn đang đi dần vào tối.

5. Thầy Du rút một hơi thuốc, đóm lửa rực sáng lóe lên. Thầy búng mẩu thuốc lá thừa qua cửa sổ, nheo mắt nhìn khói thuốc trắng đục mỏng dần... Thầy cầm lấy cốc nước trà tợp 1 hớp, đoạn «khà» 1 tiếng khoan khoái.

Sửa lại đôi kính trắng, thầy bắt đầu chấm tiếp bài của lũ học trò. Hồi sáng thầy cho chúng làm luận. Thầy cho tả 1 đề tài rất gần lũ học trò «Em hãy tả 1 người bạn thân của em và hãy nói cảm tưởng của em đối với bạn». Thầy nhìn xấp giấy làm bài còn lại của học trò, cúi xuống đọc.

Bài luận thầy đang chấm của Đặng thanh - Hóa, thằng học trò giỏi luận nhất lớp. Thầy gật gù :

— Xem chú ta tả làm sao...?

Chữ thằng Hóa viết thật nắn nót, chứng tỏ nó rất chú trọng về môn Luận. Thầy đọc :

— «Độ ấy tôi còn nhỏ. Gia đình tôi dọn về quê.

Buổi mai hôm ấy, chiếc xe bò lóc cộc chở chắt cả gia đình tôi trên ấy khắp khênh trên con đường đất chạy vào làng. Trời thanh thanh, dịu dàng. Mây trắng nằm đầy ăm ắp.

Dọc theo đường đất quanh co 2 bên đầm rộng ngòi dài...

Thầy Du cau mày, đọc lại đoạn văn vừa xem, thầy lăm bằm :

— Ghép văn của Đình-gia-Trình. Thằng tẻ quá !

Thầy tiếp tục xem. Bài luận của thằng Hóa cũng khá xuất sắc, tuy nhiên 1 vài chỗ vá nhiều đoạn văn của các tác giả thời tiền chiến.

Thầy Du nghi ngại, 1 lúc thầy cầm viết đỏ ghi : « 7 điểm. Cần phải viết thành thật hơn ».

Thầy rút thuốc lá, châm lửa, nhả khói....

Bên ngoài, trời tối như hủ nút. Gió phàn phật trên mái nhà Côn trùng im bất tiếng...

— Có lẽ sắp chuyển mưa đây! Thầy nhủ thầm.

Điều thuốc cháy quá nửa, thầy tiếp tục đọc bài kế. Vừa thoáng nhìn nét chữ thầy đã biết ngay của thằng Dzục. Vũ-viết-Dzục, thằng học trò giỏi toán nhất trong lớp thầy. Tự nhiên, 1 nụ cười thoáng trên nét mặt hiền hậu của thầy.

Thầy cầm tờ giấy làm bài của thằng Dzục lên xem :

«Nếu trong đời, có ai hỏi tôi mến yêu ai nhất ngoại trừ cha mẹ, tôi sẽ không ngần ngại mà trả lời ngay là: Tự châu bò và Tú thiếu lâm...»

Thầy Du khẽ cười khi đọc 2 cái tên kỳ cục đó, thầy nhắc cốc nước trà uống 1 ngụm, đọc tiếp:

Tự châu bò con nhà nghèo, quen với tôi lâu lắm rồi. Ngày ngày nó đội nắng trên đồng cỏ chăn bò cho ba nó cùng với con chó Tún.

Còn Tú thiếu lâm, đối với nó, quả thật tôi mến hết sức. Nó và tôi mới quen nhau, tuy nhiên tình cảm ràng buộc chẳng khác gì gặp nhau từ kiếp trước. Nó trạc tuổi tôi, trông «thư sinh mặt trắng» lắm. Tôi thích nhất là cặp mắt nhung của nó, và mỗi khi nó cười, má lại lúm đồng tiền, non duyên như con gái.

Nó mồ côi cả cha lẫn mẹ, nó sống với dì ghẻ. Dì nó ác lắm, đánh nó sưng vù mình mẩy.

Tôi thương nó lắm! Nó có thằng em xác xược, hỗn hào như gấu. Nghi đến nó, tôi lại liên tưởng đến Mẫn-tử-Khiên và đứa em là Tượng Tú có võ Thiếu-lâm, vì thế, nó có biệt hiệu là Tú thiếu lâm. Nó chỉ bằng tuổi

tôi mà rành nấu ăn dẻo dẻo. Nó biết om gà trong đất sét dẻo nướng. Và nhất là món «thịt chim ướp gừng». Nó làm món thịt chim thiệt tuyệt! Nó giã gừng nát như, tẩm với thịt bồ câu. Nướng xong, thịt chim thơm phức mùi gừng...

Thầy Du gục gật đầu. Thầy rít 1 hơi thuốc. Nhà khói mù căn nhà nhỏ. Thầy đọc hết thân bài của bài luận, đoạn đọc nốt luôn phần kết luận:

... Giờ đây, nếu có ai (ba hoặc má) cho thằng Tú về nhà tôi ở, thì chắc chắn, kẻ sung sướng tán thành đầu tiên là tôi. Tôi từng nghĩ: Tôi, thằng Tú, thằng Tự là 3 anh em Lưu, Quan, Trương thời Tam quốc bên Tàu, nhưng tình nghĩa chúng tôi còn đậm đà hơn thế nữa».

Bài luận của Dzục rất giản dị. Nó viết ra giấy trắng với tất cả chân thành. Tình cảm của nó đối với Tú thiếu lâm bộc lộ qua bài luận, đọc thấm thiết lắm! nghiền ngẫm bài luận thằng học trò. Thầy lấy làm ngạc nhiên khi đọc bài của nó. Thầy khẽ chép miệng:

— Mọi khi nó làm luận tầm thường Không biết sao bữa nay «cu cậu» tả khá thế??!

Thầy phát họa đơn sơ trong đầu óc, hình ảnh một thằng bé gương mặt trong sáng, hồn nhiên. Bọn thằng Dzục đó! Thầy cầm bút lên, phê vào tờ giấy của thằng học trò: «8 điểm. Tả khá». Thầy nhắc cốc nước, uống 1 ngụm, đầu óc thầy nghĩ đến ngày mai, nghĩ đến nét mặt vui tươi hơn hờ của Dzục khi nó lên lãnh bài. Một nụ cười khẽ điểm trên môi thầy. Bên ngoài, trời chuyển mưa, cơn mưa lác rắc như bột, âm thanh rào rào êm tai lắm!

Còn tiếp

Thác Khone huyền-bí

(tiếp theo)

Ở MIỀN NÀY CÓ
BỘ LẠC NÀO
KHÔNG ANH?

CÓ LẼ CÓ
NHƯNG ...

TUY KHÔNG BIẾT SẼ GẶP AI NHƯNG
BA NGƯỜI BẠN VẪN CỬ LIỀU

ÔNG CÓ Ý NÓI RẰNG DÂN TRONG
BUNG RỬ NHAU ĐI ĐÂU KHÔNG
BIẾT, CHỈ CÒN ÔNG Ở GIỮ
NHÀ THÔI.

HỒI TÔI QUÁ CÓ MỘT CON CHIM ĐEN,
TÔI CÓ CÁNH QUAY TRÊN ĐẦU VÀ ĐUÔI,
BUNG SÁNG ĐAY QUÁ HÈU VO.VO, PHÚC
PHÚC! LÀM ÔNG TA SỢ ĐIỀNG NGƯỜI

ÔNG CÒN GẶP NHIỀU
ĐOÀN NGƯỜI HUNG DỮ
CỦ QUANH QUẦN VÙNG
"KHONE" NÀY HOÀI.

VÙNG THÁC "KHONE"
NÀY SAO LẮM CHUYỆN THẾ!

ĐỂ ANH XEM BẢN ĐỒ
ĐỊA LÝ CÓ GHI GÌ ĐẶC
BIỆT VỀ VÙNG "KHONE"

CHẲNG CÓ CHỈ LÀ
NGOÀI CÁI THÁC VÀ VÀI
ĐÁ CÁI THÁP, CÁI ĐỀN
CỦA NGƯỜI MIỀN NÚI

VẬT-CHẤT

MÀU-NHIỆM

hoàng đăng cấp

tiếp theo

- Tại sao khi tắm ta ướt ?
- Tại sao khi ướt, ta có thể lau khô ngay bằng khăn ?
- Tại sao các phân tử của vật chất có thể ở trạng thái chuyển động vĩnh viễn ?
- Tại sao chất dẫn hóa lỏng, chất lỏng hóa dẫn..?

— Nó hỏi làm sao ?

— Thưa chú nó hỏi như thế này :
tại sao khi tắm người ta ướt
và tại sao khi ướt người ta có thể lau khô ngay bằng khăn lông ?

— Câu hỏi đó rất thú vị ! Đây nghe chú giảng và cháu rán nhớ thuật lại cho thằng Quận nghe !

Bé Long bỏ củ khoai nướng xuống, lắng nghe chú Ba giảng. mặt mũi bé Long tèm lem, dính đầy lọ nghe

— Cháu nên nhớ rằng trong vật chất, tất cả phân tử đều ở trạng thái vĩnh viễn chuyển động và hút lẫn nhau. Chúng càng gần bao nhiêu thì hút mạnh nhau bấy nhiêu. Sức hút giữa các phân tử cùng loại gọi là **sức kết hợp**. Sức kết hợp càng mạnh nếu các phân tử càng gần. Trong một chất

dẫn, sức kết hợp rất mạnh nên các phân tử bị ép rất gần nhau và chuyển động của chúng rất bị giới hạn. Nói như thế nghĩa là các phân tử của một chất dẫn chỉ có thể nhúc nhích trong một không gian vô cùng nhỏ bé, nhỏ bé đến nỗi chỉ bằng một phần triệu centimét và vì lý do chúng không thể đổi chỗ dễ dàng cho nhau nên các chất dẫn « cứng » và luôn luôn giữ hình dạng của mình.

Trong một vài chất dẫn, các phân tử không được chồng đồng một cách mạch lạc và sức kết hợp không mạnh. Chính vì cách bố trí, mặc dầu phức tạp, của các phân tử này đã làm chất dẫn trở nên mềm và dễ cán mỏng. Theo định luật đại cương, những chất dẫn này có những điểm nóng chảy thấp bởi vì cách cấu tạo các phân tử của chúng gần như cách cấu tạo của một

chất lỏng : các phân tử rất cách xa nhau. Ta chỉ cần ch một chút nhiệt lượng vào là các chất dẫn này thay đổi trạng thái ngay.

— Thưa chú ! Các chất dẫn loại này là... chẳng hạn như bơ, parafin, phải không chú ?!

— Phải !... trái lại, trong một chất lỏng, các phân tử ở xa nhau hơn các phân tử của một chất dẫn.

Chúng có chỗ để chuyển động và nhún nhảy. Hàng tỉ tỉ phân tử trong chất lỏng chạm nhau hàng triệu lần trong một giây đồng hồ làm cho chất lỏng ở trạng thái « chảy » và « lỏng » Sức kết hợp trong chất lỏng rất kém nên ở nhiệt độ thường ta không thể nào chòng đồng nước như chòng đồng các tảng đá được.

Trong các chất khí, sức kết hợp không còn nữa, các phân tử tự do muốn làm gì thì làm. Chúng dạo chơi du ngoạn trong tất cả không gian theo ý thích của chúng. Nè Long ! Nếu giả sử cháu đập bể một quả trứng thối trong bếp này. Cháu sẽ tức khắc nhận thấy gì ?

— Thưa chú ! Thối tùm lum cả nhà ! Có thể lan ra cả hàng xóm nữa !

Đó là thí dụ xác thực về cách bố trí các phân tử của một chất khí. Nói tóm lại, về phương diện đại cương, chất dẫn, chất lỏng, chất khí đều là vật chất nghĩa là chúng chỉ khác nhau về cách bố trí của phân tử. À ! Chú hỏi cháu : người ta có thể ráp dính hai thanh kim loại mềm như chì chẳng hạn thành một thanh độc nhất. Tại sao vậy cháu ?

— Thưa chú ! Đó là vì dưới áp lực cao, các phân tử của hai thanh chì đó ở gần nhau quá nên hút lẫn nhau.

Bé Long dừng nói, dường như suy nghĩ một điều gì và tiếp :

— Lúc nãy chú nói các phân tử của vật chất chuyển động vĩnh viễn. Theo như cháu nhớ không lầm thì không bao giờ có chuyển động vĩnh viễn cả . Tại sao kỳ vậy chú ?

— Cháu nói đúng ! không bao giờ có chuyển động vĩnh viễn cả. Nhưng các phân tử bị kích lệ bởi một chuyển động không ngừng. Các phân tử không bao giờ ngừng. và có lẽ chúng chuyển động trong hàng triệu năm. Tại sao vậy ? Cái gì làm cho phân tử vĩnh viễn chuyển động ? Lẽ dĩ nhiên đâu có ai o bế chúng. nuôi nấng chúng và thúc đẩy chúng chuyển động. Vậy ở đâu cho chúng cái năng lực chuyển động hoài như vậy ?

— Ở đâu vậy chú ?

— Chắc có lẽ cháu đã biết ảnh hưởng của nhiệt, tức là ảnh hưởng của sức nóng trên chuyển động của các phân tử. Nếu nhiệt độ càng tăng, phân tử động đập càng nhanh, trái lại nếu nhiệt độ giảm, chuyển động của phân tử sẽ chậm lại. Các nhà bác học đã chứng nhận rằng nếu nhiệt độ giảm tới 273° bách phân dưới số không (-273°C), tất cả chuyển động sẽ ngừng lại. Nhân loại không thể nào tìm thấy nhiệt độ này được. Nhiệt độ thấp nhất được ghi nhận trên địa cầu là 75° dưới số không (-75°C). Ở -273°C , phân tử của tất cả các

nguyên tử đều qua trạng thái dẫn ; bây giờ vật chất « chết », tất cả chuyển động đều ngừng, chỉ chuyển động trở lại khi nào có tăng nhiệt độ.

— Chú giảng rõ cho cháu nghe thêm về khái niệm vật chất « chết » !

— Vật chất « chết » là vật chất mà trong đó các phân tử đều ngừng chuyển động. Cháu nên nhớ trong tất cả vật chất, từ trạng thái dẫn qua trạng thái lỏng, đến trạng thái hơi, các phân tử đều có chuyển động ít hay nhiều.

— Nếu vậy nhiệt độ -273°C là nhiệt độ lý tưởng, người ta không thể nào tìm tới được !

— Phải ! nhiệt độ -273°C được gọi là **số không tuyệt đối**. chính nhiệt của mặt trời đã giúp chúng ta khỏi bị lạnh đến số không tuyệt đối; trên quả đất cũng như trên các hành tinh khác cũng vậy.

— Thưa chú ! Phải khi mặt trời tắt để trở thành một hành tinh lạnh lẽo như mặt trăng, thì số không tuyệt đối sẽ hiện diện trên quả đất.

— Phải !

— Ghê quá ! Lỡ mặt trời tắt thì nguy ! Tất cả sẽ bị chết cứng ?

— Cháu đừng lo ! Theo các nhà bác học, bảy chục triệu hay tám chục triệu năm nữa, mặt trời mới có thể tắt được.

— Nhưng người ta có làm thí nghiệm để tìm tới số không tuyệt đối không chú !

— Có ! Trong vài chục năm trở

lại đây, các nhà bác học đã cố gắng nhưng chỉ tìm đến được $0,6^{\circ}$ tuyệt đối mà thôi. Còn nhiệt độ -273°C không thể nào xâm phạm được.

— Thưa chú ! Nếu thế thì chuyển động giả vĩnh viễn trong vật chất hoàn toàn lệ thuộc vào hành động của mặt trời. Nếu mặt trời còn chiếu ánh sáng thì phân tử sẽ còn chuyển động !

— Đúng ! Cháu suy xét rất giỏi ! Nè chú thưởng cho cháu củ khoai lang nữa !

Bé Long cầm củ khoai lang ăn ngấu nghiến.

Chú ba nói tiếp :

— Bây giờ chú trả lời thắc mắc của thằng Quận : « Tại sao khi tắm ta ướt ? Tại sao khi ướt ta lau khô ngay bằng khăn ? » Tất cả chúng ta đều biết rằng khi một người vừa trong nước ra thì ướt như chuột lột nhưng không ai biết tại sao ! Sự thật thì rất giản dị, đó là bởi vì các phân tử lỏng bị các phân tử dẫn hút mạnh hơn các phân tử cùng loại. Các phân tử lỏng này có khuynh hướng bám vào chất dẫn và làm chất dẫn « ướt ». Sức hút giữa các phân tử khác gọi là **sức dính** ; chất lỏng dính vào chất dẫn hay nói khác ra, chất lỏng bám vào chất dẫn. Vài chất lỏng như chất keo chẳng hạn, có tính chất dính rất quan trọng ai cũng biết. Khi hai phân tử khác loại (lỏng và dẫn) bám vào nhau, người ta gọi là sự dính, trái lại sự kết hợp có giá trị thấp hơn chỉ xảy ra giữa các phân tử cùng loại.

— Thừa chú ! giọt mưa dính vào các cửa kính ; trong những ngày nắng gắt, chúng ta đổ mồ hôi vào quần áo dính vào da chúng ta. Phải chăng đó là các thí dụ về sự dính ?

— Phải ! Theo định luật đại cương nếu chất lỏng càng dày thì càng dính vào chất rắn mạnh hơn. Vì thế nên xi rô và mật ong dính vào muống cà phê nhiều hơn các chất lỏng khác như nước chẳng hạn.

Chú Ba ngừng một chút rồi tiếp :

— Cái gì xảy ra khi chúng ta bị nước mưa làm ướt ?

Bé Long chưa biết trả lời ra sao thì chú Ba tiếp luôn :

— Trong trường hợp này, nước bị các sợi chỉ vải hay len của quần áo ta hấp thụ, y như trường hợp của một khăn lông. Khăn lông hoặc giấy thấm làm khô nước và mực ngay tức khắc bởi **tác dụng mao dẫn**.

— Thừa chú ! Tác dụng mao dẫn là gì ?

— Tác dụng mao dẫn là tác dụng mà các chất lỏng không đếm xỉa gì tới trọng lực nên có thể tự dâng cao trong một ống cực nhỏ,

— Cháu chưa hiểu rõ !

— Cháu lấy cho chú một cái ly !

Bé Long lấy ly đưa cho chú Ba. Chú Ba rót nước vào gần đầy ly. Chú Ba đưa ly lên để mực nước trong ly ngang tầm mắt bé Long

— Cháu nhận thấy có gì đặc biệt ở mực nước trong ly này không ?

Bé Long ngắm nghía, neho mắt ngó kỹ một hồi lâu :

— Thừa chú ! Đường như diện tích mặt thoáng uốn cong nhẹ lên phía trên ở nơi chất lỏng chạm vào ly.

— Đúng ! Đó là do sự dính giữa phân tử nước và phân tử ly. Tất cả các chất lỏng đều có tính chất uốn cong lên như thế, chỉ trừ một chất... đó cháu biết chất gì ?

— Có lẽ thủy ngân ! Vì trong các bài học vật lý mỗi lần vẽ một chậu đựng thủy ngân là người ta vẽ lõm xuống ở hai bên.

— Giỏi ! Cháu nhớ thêm điều này : nếu diện tích mặt thoáng càng rộng thì sự uốn cong càng kém, trái lại nếu diện tích này nhỏ thì sự uốn cong lên càng mạnh. Thay vì dùng một cái ly, chúng ta dùng một ống thon dài để đựng chất lỏng, trong trường hợp này, số phân tử chất lỏng chạm vào vách ống rất quan trọng ; vì thế trọng khối của toàn thể chất lỏng tương đối kém và do đó chất lỏng sẽ dâng thật cao theo vách ống. Nếu chúng ta dùng những ống nhỏ dần, nhỏ dần mãi đến khi ống có một đường kính cực nhỏ, đó là trường hợp của một khăn lông hay một giấy thấm được tạo thành bởi hàng triệu sợi rỗng có đường kính như trên. Trong thực tế, ở trường hợp này, không còn lực nào chống lại mao dẫn. Vì thế khăn lông có thể hấp thụ toàn thể mỗi giọt nước.

Bé Long thích chí :

— Hay quá !

— Chúng ta có thể lấy thí dụ khác về tác dụng mao dẫn : mọi người đều biết nhiệt của ngọn lửa làm chảy pa-ra-fin của đèn cầy.. Nhờ tác dụng mao dẫn, tin đèn chiếm lấy ngay pa-ra-fin lỏng để cháy trong ngọn lửa. Tin đèn của một cây đèn dầu cũng theo nguyên tắc như trên.

Bé Long coi bộ đã đói bụng :

— Dọn cơm ăn đi nhé chú ! Cháu đói quá !

Chú Ba vỗ đầu bé Long :

— Khoan đã ! Nhân thể giảng cho cháu nghe vài điều thắc mắc lúc nãy chú nghĩ đến một vấn đề hết sức đơn giản nhưng rất đặc biệt. Cháu có muốn nghe không ?

Mặc dầu đói meo và mệt óc vì đã nghe giảng khá nhiều, Bé Long vẫn còn thích tìm hiểu :

— Muốn ! Mau mau lên chú !

— Thủng thẳng đã nào ! Càng đói ăn cơm càng ngon. Tại cháu cứ hỏi : « tại sao ? tại sao ? », nên chú nghĩ tại sao cháu không hỏi chú câu này : **« Tại sao chất rắn hóa lỏng, chất lỏng hóa rắn, chất lỏng hóa hơi ? »**

— À ! Cháu quên ! Chú mà không nhắc, bỏ câu đó uống quá ! Tại sao vậy chú ?

Óc hiểu kỳ trời dậy, bé Long quên cả đói, chờ chú Ba trả lời.

Chú Ba trịnh trọng, sửa lại mắt kính và nói một hơi :

— Khi một chất khí chứa trong một bình, các phân tử chuyển động không ngừng đụng chạm lẫn nhau mà còn đụng cả thành bình. Sự đụng chạm này xảy ra cả triệu lần trong một giây. Vận tốc trung bình của các phân tử này là 1Km trong một giây nghĩa là 3 600Km trong một giờ gần bằng vận tốc của phi thuyền bay lên cung trăng. Chính sự bắn phá vĩnh viễn này là nguyên nhân và tính chất của áp lực tác dụng trên thành bình. Nếu thể tích giảm đi phân nửa, không gian tự do cũng giảm đi một nửa, như thế đụng chạm sẽ hai lần nhiều hơn, đó là nguyên nhân áp lực tăng. Nếu còn tăng áp lực bên ngoài, người ta còn có thể giảm thể tích hơi bên trong. Và nếu áp lực đầy đủ, thể tích trở nên nhỏ đến nỗi các phân tử phải chạm lẫn nhau vì thiếu chỗ : lúc bấy giờ chất hơi hóa lỏng. Phần đông các chất hơi hóa lỏng dưới áp lực và ở nhiệt độ thấp.

Nhiệt kích thích dao động phân tử trong ba trạng thái vật chất, làm các phân tử chuyển động càng ngày càng nhanh tùy theo nhiệt ít hay nhiều. Nếu một kim loại như sắt bị nung, các phân tử lúc đầu chỉ động đậy ít (như chúng bị nới nhau bởi các lò xo) sẽ động đậy càng ngày càng nhanh hơn và cách nhau càng ngày càng xa, do đó sắt bị nở. Nếu người ta tiếp tục đốt hoài, sẽ đến lúc « lò xo tưởng tượng gãy » và lúc bấy giờ các phân tử sẽ chuyển động tự do hơn : sắt qua trạng thái lỏng và bắt đầu chảy nhẹ nhàng. Điểm nóng

chảy tương ứng với lúc các phân tử mất tính kết hợp và phân cách nhau để vào trạng thái lỏng.

Nhiệt độ dâng cao biến rất nhiều chất rắn thành lỏng, chất lỏng thành hơi. Sự nung một chất lỏng làm tăng độ tự do của các phân tử và khi lực hấp dẫn bị triệt tiêu bởi khoảng cách thì các phân tử vội vã bay tự do trong không gian để tạo thành một chất khí. Nếu nhiệt độ bị hạ thấp thì sẽ có tác dụng ngược lại. Sự lạnh biến phần đông các chất khí thành lỏng và các chất lỏng thành rắn. Vì dao động phân tử giảm nên các phân tử « tập hợp » lại và khi đó chất khí thành chất lỏng, chất lỏng thành chất rắn.

Nếu nhiệt độ làm tăng chuyển động của phân tử, thì ngược lại chuyển động của phân tử sẽ tạo ra nhiệt. Nếu cháu chà xát một ngón tay trên một trang giấy ba chục hay bốn chục lần thật nhanh, ngón tay của cháu và trang giấy sẽ nóng lên: Khi cháu chà xát hai vật thể với nhau, cả hai đều nóng. Đó là vì cháu làm các phân tử ở hai mặt chạm nhau của hai vật thể đó chuyển động.

— Thôi ! dọn cơm ăn !

— Ngon quá he chú !

— Sao lúc này chê rau muống, á khô ? Thấy không, cần gì bơ sữa, đồ hộp mới ngon ! Vả lại, ông bà mình hồi xưa có biết đồ hộp là cái quái gì, chỉ ăn rau muống, tương, cà mà vẫn giữ đến ngày nay !

Nhưng ăn bơ sữa vẫn ngon hơn !

— Đành vậy ! Nhưng nếu đó là do mồ hôi nước mắt của mình tạo ra chứ nếu vì miếng ăn mà phải mất nhân phẩm của mình, nếu vì miếng ăn mà mất nước thì nhục quá, không phải là người Việt Nam nữa ! Vả lại :

« Ta về ta tắm ao ta,

« Dù trong dù đục ao nhà vẫn hơn »

Hoàng đăng Cáp

(1) Tên một nhân vật cải lương, thứ năm trong gia đình và ưa nói chữ « đồng thời » khi phát biểu một ý kiến gì Các bạn hay nghe cải lương ở ra đi ô đều biết. Vai tro Cậu Năm Đồng Thời do Hữu Phước đoàn Thanh Minh Thanh Nga đóng.

Cảnh mai

Một con bướm đậu cành hồng
Hai con bướm vòng vòng cành mơ.
Nắng vàng lấp lánh giăng tơ.
Đầu non gió thổi mịt mờ khói sương.
Hàng tơ liễu rũ bên đường
Một giò bích thủy chầy ngang chân đồi
Mây hồng từng ánh mây trời.
Trời xanh, màu mắt tuổi đời thơ ngây.

TRUNG SĨ HẠNH
(Huế)

Trông trăng nói chuyện

TIẾP TRANG 17

diện thật, vì chính ở tuổi này đây, trong lòng những cậu trai tuổi tú bắt đầu có những ý tưởng cao cả, cái ý tưởng muốn trở thành một cái gì, cái ý tưởng khinh ghét sự thấp kém và ỷ lại. Chính vì thế mà người thiếu niên 16 bắt đầu đặt cho cuộc đời mình một lý tưởng và sẽ hằng say phục vụ cái lý tưởng đó. Chẳng hạn cái lý tưởng của cậu là sẽ trở nên một nhân vật nổi tiếng trong nước, có đủ tài để giúp ích dân tộc. Để phục vụ lý tưởng đó, cậu sẽ ra sức học tập, miệt mài với sách vở, với những công thức toán, những phản ứng hóa học khô khan hoặc những bài Việt văn nhàm chán. Tuy thật ra có thể cậu không thích những môn học đó, nhưng để mai này có thể thực hiện được lý tưởng mình đã vạch sẵn, cậu đã hằng say học các môn đó với hết khả năng của mình.

Giả như cậu chỉ việc học hành và không có gì khác xảy ra thì cũng không có gì đáng nói. Đáng này, một thiếu niên 16 tuổi trong khi ra sức học hành lại phải lưu ý không ít tới những trạng thái tâm lý mới lạ vừa xuất hiện trong con người của mình. Cậu sẽ cảm thấy tự nhiên mình hóa ra nhút nhát, không còn hồn nhiên như khi còn bé nữa, mỗi khi làm một việc gì, cậu sẽ không làm tự nhiên được vì phải để ý đến cái dáng điệu cử chỉ của mình. Mặt khác người thiếu niên 16 sẽ cảm thấy gia đình hình như quá nhỏ bé, do đó cần phải tìm tới bạn bè, và trong khi giao du cùng các bạn cậu vẫn cảm thấy cô đơn và cho rằng không ai có thể hiểu nổi mình cả...

Tất nhiên ai đã qua tuổi 16, 17 đều trải qua một thời kỳ xáo trộn về tâm lý và tình cảm như vậy, và can đảm thay những người đã vượt qua thời kỳ đó mà ý chí vẫn vững vàng vẫn theo đuổi lý tưởng của mình mà không hề rẽ ngang. Nói là can đảm, vì biết bao nhiêu người đã phải rẽ ngang và chính vì hành động đó, đã không giữ được vẻ đẹp tinh tuyền của tâm hồn 16. Có những thiếu niên đã không áp ủ nổi những tình cảm của mình và để nó bộc phát một cách tự do và quá sớm, đó thật là một điều vô cùng đáng tiếc vì những thiếu niên đó sẽ chẳng còn đôi mắt trong sáng không một chút sâu tư để có thể thấy rõ lý tưởng cao xa của mình nữa. Tâm hồn những thiếu niên ấy luôn luôn bị xáo trộn, và đôi mắt của các cậu chỉ còn nhìn thấy những cái gì tầm thường thấp kém mà thôi.

Thật đáng tiếc nếu trong tuổi thiếu niên đôi mắt của ta đã mất vẻ trong sáng, vì theo Tihamer Toth cặp mắt trong sáng không chút sâu tư chính là một kỷ niệm của địa đàng «Thượng đế đã duy trì cho thế gian 3 kỷ niệm của địa đàng : ánh huy hoàng của tinh tú, vầng tươi tắn kiêu diễm của muôn hoa và cặp mắt trong suốt của một thanh niên khiết bạch».

Cũng vậy, các bạn gái khi đến tuổi 16 trăng tròn sẽ cảm thấy mình thay đổi. Người ta gọi tuổi 16 của các cô là tuổi mơ mộng, vì quả thật các cô 16 rất ư là mơ mộng. Có những cô ngồi trong lớp, mà lại mơ mộng những chuyện đâu

đâu, giáo sư gọi tên hai ba lần mà cũng không nghe thấy; trường hợp này đã xảy ra rất nhiều và cam đoan không phải là phịa. Vào những đêm trắng sáng bọn con trai cùng tuổi với các cô cũng chẳng thêm đề ý gì đến trăng đến sao cả, chỉ đang hùng hục học, đang vật lộn với bài toán, đang đôi co với bài Việt Văn, và đến lúc mệt quá thì lăn đùng ra .. ngủ. Nhưng các cô lại khác, những đêm trắng sáng hoặc nhiều sao là một dịp tốt để các cô phát triển cái khả năng mơ mộng của mình. Tuy ngồi ở bàn học nhưng các cô sẽ nhìn ra cửa sổ, các cô ngắm trăng và mơ màng đến một cái gì xa xôi đẹp để và đôi khi thích thú quá lại nhe răng cười hoặc xụ mặt xuống theo cái điệu «tôi buồn chẳng hiểu tại sao tôi buồn» Ngoài cái đặc tính mơ mộng, các cô đôi tám lại còn có những đặc tính sau đây: làm dáng, giận hờn vu vơ vớ vẩn, buồn vô cớ và hay khóc.

Hay e ấp là tuổi trăng 16

Hay giận hờn vì những chuyện không
đâu

Buồn lẳng đọng mang cả vạn nỗi sầu
Lệ hay lén dâng đầy lên khoé mắt

* * *

Tuổi 16, tuổi những nàng hay khóc

Mắt buồn mơ mi châu nặng trĩu sương

Lệ hồng rơi, tô thắm cả môi hường

Thắm thắm cả màu khăn tay trắng
trắng ()*

Kể ra, tất cả những mơ mộng, làm dáng và cả giận hờn, khóc lóc nữa đều là những đặc tính đẹp cả và tôi có thể đoan chắc rằng chính vì những đặc tính ấy mà tuổi 16 có một cái đẹp riêng mà không thể

có được ở những tuổi khác. Tuy nhiên cái gì chúng ta cũng chỉ nên vừa phải. Cần mơ mộng, nhưng đừng mơ mộng đến độ quên cả việc bồn phận. Nên làm dáng nhưng đừng làm dáng quá, sẽ mất nét đẹp tự nhiên mà Thượng đế đã ban cho. Lâu lâu cũng giận hờn đôi chút cho nó hay hay, nhưng đừng giận lâu quá đến nỗi làm tan vỡ cả tình bạn, Thỉnh thoảng buồn tí xiu cũng được nhưng đừng buồn nhiều sẽ già và xấu, và nếu có muốn khóc thì cứ việc... miễn là đừng khóc nhiều quá, mắt sẽ sưng đỏ, mất cả vẻ trong sáng.

Đối với những vị 16 tuổi, kẻ hèn này không muốn nói nhiều cũng như đâu dám nói nhiều, chỉ xin thêm 1 lời cuối: «dù là trai hay gái mong rằng những ai ở tuổi 16 sẽ sống cho trọn vẹn như ánh trăng tròn. Sống trọn vẹn nghĩa là để trọn vẹn tâm hồn mình cho công việc học hành, cho bồn phận hằng ngày và ấp ủ trọn vẹn mọi mơ mộng cũng như mọi ước vọng để nó như một động lực thúc đẩy mình cố gắng hầu tiến tới 1 ngày mà mình có đủ hoàn cảnh và phương tiện biến những ước vọng thành sự thực».

Trung thu năm nay, kẻ hèn này không có bánh dẻo bánh nướng để biếu các bạn, chỉ có vài dòng chữ tầm phào này thôi, mong các bạn đọc đừng trách móc. Riêng với các bạn ở tuổi trăng tròn, mình tha thiết gửi tới các bạn những dòng chữ ở đoạn sau cùng.

Q.D.

(*) Hai đoạn thơ trên, Q.D. đã quên mất tác giả

BÌNH ngồi lặng đi vì khủng khiếp. Có trời biết : anh không hề sợ chết lấy một ly nào, trái lại đó chính là điều anh thực tình ao ước.

Nhưng có nhiều lúc — như tình cảnh của anh hiện nay chẳng hạn — người ta không dễ gì mà được chết một cách yên lành, thoải mái, nhất là được chết ngay tức khắc để khỏi thấy, nghe, hồi hộp từng giây...

Vâng ! anh không sợ chết ! ngay từ đầu, khi chọn con đường tranh thủ cho nền Độc Lập của xứ sở anh Bình đã sẵn sàng hy sinh tính mạng, coi thường gian khổ, hiểm nguy. Anh đã giết cũng như từng bao phen chết hụt. Đói, rét đối với anh thực chẳng mùi gì. Khi người ta có một lý tưởng để đeo đuổi thì người ta bất chấp những phiền toái khác, trẻ tuổi, đầy sinh lực, tháo vát và khôn ngoan, Bình đã « nhìn » thấy trước những gì chờ anh trên bước đường mạo hiểm đó. Nhưng quả tình anh không bao giờ tưởng tượng được cái cảnh mình bị trói bẻ quặt tay ra sau, ngồi đi trên tuyết giá, chờ đến phiên mình chịu cực hình.

Một gã đàn ông lực lưỡng đang nằm gục, úp mặt trên tuyết, quần quai, rên siết ngay trước mắt anh. Cảnh tượng ghê gớm đó làm Bình phải nhắm mắt lại nhưng anh đâu có thể bịt kín hai tai ? Một giọng đe dọa đâu đó còn như vang lên, lẫn trong những tiếng kêu rên : « Rồi đến lượt mi, Bình ạ ! »

Người bắt tử

MINH - QUÂN

(Phỏng theo Chuyện « Lost face » của Jack-London)

Chưa bao giờ các dây thần kinh của Bình lại căng thẳng lên như thế. Minh sẽ kêu ca, lay lục chúng chẳng ? Minh sẽ nguyên rủa khóc lóc chẳng ? Minh sẽ cầm nín chịu đựng chẳng ? Trước sức giá rét tê da, mồ hôi Bình tuôn ra ướt đầm. Hàng loạt dấu hỏi thi nhau móc vào đầu anh, giằng mắc, bầu vúi làm Bình tưởng có thể điên lên được.

Quân khốn ! Sao chúng không bắn, không chém ngay người ta đi ? Bình muốn gầm lên như thế. Mà tại sao, cái gã to lớn kia lại dai sức đến như vậy nhỉ ? Sao hắn không chết quách đi ? Chao ôi ! anh ta không chịu đựng được nữa. Bình cố thu hết tàn lực cố bứt dây trói ra, liềm chết đánh nhau một trận rồi sau đó ra sao thì ra, Ừ ! có thể phờ vậy anh sẽ được chết, một cái chết nhanh chóng dễ dàng như anh ao ước. Song anh chỉ nghĩ chứ không thực hành điều đó được vì giây trói chắc quá, dai quá mà anh thì kiệt sức mất rồi. Bình đành dùng tưởng tượng ôn lại quãng đời qua trước khi bị vùi thây trong tuyết.

Bình nhớ đến cha mẹ, bè bạn, họ hàng ở quê hương Balan yêu quý của mình. Anh nhớ cả những nơi anh đặt chân qua : kinh thành Ba Lê đầy ánh sáng, Luân-đôn ủ rũ mù sương, thành Vienne tung bừng và La

Mã nghiêm trang cổ kính. Vì nền độc lập của xứ Balan, Bình vốn là một người đa cảm, một nghệ sĩ đã làm quen với đủ hạng người: từ một tên Cò dắc (Kozak) ở những đồng cỏ nước Nga đến bọn cướp lòng thú, từ tên thợ săn người Nam Tư Lạp Phu đến những thổ dân Tây Bá Lợi Á. Dấu chân chàng đặt khắp: trong hẻm mỏ nơi này, xuống mãi bờ biển Alaska, từ eo biển Bering cho đến Kamchatk, nơi đó anh dong buồm liền về phía Đông nhiều lần trong bao nhiêu cực nhọc. Bình vượt bao nhiêu nguy hiểm rồi? bạn bè chàng phần lớn bị bắt, bị hành hình ở St. Petes-bourg, người thì chết dưới những ngọn roi da trước khi tới nơi bị đây, người thì ngã gục bởi bọn lính canh Cò dắc... Bình chứng kiến toàn cảnh tượng đau đớn, dã man, và càng ngày anh càng thêm phần cực nhọc.

Càng ngày anh càng xa dần quê hương yêu quý và mộng tranh thủ Độc Lập cho xứ sở cũng tan dần như sương mù dưới nắng! Tuy nhiên một lòng cương quyết, Bình vẫn đi tới, không lùi, cho đến hôm nay, lâm vào tình trạng oái oăm này, tại vùng Bắc cực giữa Nga và Mỹ châu anh có dịp, với hai tay bị trói quặt ra sau lưng, nghiêng ngả, hồi tưởng lại ngày qua .. Anh vận dụng tất cả trí khôn, tất cả sáng suốt...

Không! anh không thể nào chịu chết một cách nhục nhã, khủng khiếp vì sự hành hạ của bọn da đỏ này đâu. Của đáng tội, Bình không hề thù oán và càng không có quyền chê trách, khinh khi họ. Bọn người da đỏ chất phác kia chỉ biết trả thù. Họ làm sao đủ « sáng suốt » để phân

biệt đây là một người Balan hiền lành, vô tội, lưu lạc đến đây vì « nền Độc lập » của xứ sở anh ta ? Làm sao phân biệt được kia là tên Cô dắc độc ác luôn luôn đốt ngọn roi da vào bất cứ nơi nào trên thân mình kẻ khác và đó mới thật là bọn cướp lông thú khát máu ưa hành hạ họ, vợ con họ, thích đốt phá giết chóc không chút xót thương ? Bạch chúng là giống ác, chúng phải trả nợ máu, thế thôi. Và, để xứng đáng với những tội tày trời của bọn ấy, kẻ nào bị dân da đỏ bắt, kẻ ấy phải chịu tất cả cực hình, phải sống lây lất trong sự hành hạ về thể xác cho khổ ghét ?

Không may cho Bình, anh lọt vào tay dân da đỏ trong lúc lòng họ đang sôi bỏng lửa căm thù. Ô không ! Anh phải thoát ! Bình tự nhủ, anh không thể chịu được những cực hình dã man mà bọn chúng sắp dành cho anh, trong chốc lát.

Bình bỗng tươi hân nét mặt, ra hiệu cho tên da đỏ đứng gần mình (anh không biết thổ ngữ của bọn này) rằng mình có điều muốn nói. Chỉ giây sau là viên tù trưởng đến. Ông ta dùng thứ thổ ngữ của người ven biển, hỏi Bình muốn gì. Bình dặng háng, nghiêm giọng :

— Ta là một người « bắt tử ». Anh đừng hòng giết được ta (anh liếc về phía tên Cô dắc đang sống dở chết dở, hình thù nom như một đồng thịt bầy nhầy mà từ nãy anh không dám ngó) ta đâu có tầm thường như bọn ngu này : Ta có một môn thuốc kỳ diệu... với thuốc đó thì súng đạn, búa dao đều vô hiệu lực, ta muốn đánh đổi cho anh.

Tù trưởng vội vàng hỏi :

— Thuốc đó là thứ thuốc gì ? hở ?

— Thì ta đã nói : là một thứ thuốc kỳ diệu, bí truyền mà ! (Bình bỗng như ngập ngừng, như tiếc rẻ đã.... lỡ nói ra) ta do dự quá đi mất, nhà anh có đáng để ta truyền cho không ? này nhé : xát một chút thuốc ấy vào chỗ nào trên da thì lập tức chỗ đó rắn lại như đá chẳng thứ khí giới nào có thể xâm phạm được. Nếu ta truyền cho anh thứ thuốc quý như vậy, anh đền ơn ta cái gì nào ?

— Ta sẽ không giết mi, ta sẽ cho mi hầu hạ trong nhà...

Bình cất tiếng cười khanh khách : một người như anh, đã coi thường cái chết vì sự tự do của xứ sở mình mà lại đi.... lại cam đánh đổi sự chết của mình bằng cách làm tôi tớ cho một tù trưởng da đỏ ?

— Đừng cười như vậy, tên kia ! ta không muốn ai chế nhạo ta, hãy trả lời xem mi muốn đánh đổi thứ thuốc quý đó với cái gì, ta liệu.

Bình không cười thành tiếng nữa nhưng nụ cười vẫn còn trên môi :

— Trước hết, anh hãy cởi trói cho ta rồi chúng ta bàn lại cho kỹ càng hơn. (thấy viên tù trưởng do dự, Bình nói khích) ngần này người mà lại sợ một kẻ trong tay không tác sát như ta ư ? vả lại...

Tên hầu cận ghé tai tù trưởng rỉ ràm một thôi dài, tù trưởng gật đầu, xoay qua nói với Bình :

— Được ta sẽ cho cỡi trói anh ngay.

— Đưa cho ta một miếng thuốc lá, thứ hái tận dưới gốc ấy, mới ngon.

Bình nói bằng một giọng hách dịch làm tên hầu cận cau mày khó chịu, nhưng không để cho hắn kịp có một lời phản đối thái độ Bình viên tù trưởng đã cao giọng lên :

— Đem thuốc lá thứ ngon nhứt ra đây, mau !

Tên cận vệ vừa lầu bầu nguyên rửa Bình vừa làm theo lời tù trưởng.

Mặc cho tù trưởng phân vân, mặc cho tên hầu cận nhìn chàng, dò xét bằng đôi mắt nghi ngờ, Bình vươn vai thở mạnh, uốn nắn chân tay cho đỡ mỏi và sau đó ung dung châm lửa hút thuốc lá. Viên tù trưởng nhìn chăm chăm vào mặt Bình :

— Trong đời ta, ta chưa từng thấy một thứ thuốc thần nào mà có sức cắn lưởi búa không « ăn » vào da đầu cả... nhưng nếu quả mi có tài... có được thứ thuốc như thế thật, thì...

— Đừng vội ! (Bình kêu lên bằng một giọng chịch thượng) trước hết anh hãy nghe ta, không có quyền nói, dù chỉ một tiếng « vâng » nhỏ như hơi gió, hiểu chưa ? (tên cận vệ lại cau mày, nhưng tù trưởng đưa mắt ra hiệu bảo hắn nên im lặng) Nghe đây : ta cần một chiếc xe trượt tuyết, một bầy chó và sáu người thợ săn thực giỏi để họ giúp ta đi trong một ngày đường. Anh phải biết, một thứ thuốc quý như thứ thuốc ta luyện không phải là chuyện thường đâu ? !

— A ! trông cái theo kia ! (Tên cận vệ chỉ vào cổ Bình, reo lên một cách thích thú) xin tù trưởng đừng tin ! tụi da trắng tin làm sao được ? nếu hắn có phương thuốc kỳ diệu sao còn có cái theo kia chứ ? Thôi ! tôi biết rồi, chẳng qua..,

Bình tỏ vẻ khó chịu nói với tù trưởng :

— Ta sẽ không nói một lời nào nữa nếu anh không khớp mổ được tên điên quấy rối kia.

Nói xong Bình dùng lưởi hất miếng thuốc lá sang một góc miệng và nhổ toẹt xuống đất một cái dáng chừng cho đúng « tác phong » người can đảm ? chờ thái độ tù trưởng ra sao.

Tù trưởng lờm tên cận vệ một cái, đoạn đồng dục truyền :

— Mi hãy ra cửa lều kia mà đứng canh, để mặc ta.

Tên cận vệ lui đi, không quên ném cho Bình một cái nhìn hằn học.

— Nào ! bây giờ mi hãy cắt nghĩa vết theo ta nghe, đi !

Vẫn ung dung, Bình kể qua làn khói thuốc :

— Nhát dao trên cổ ta là do một tên rất khỏe, khỏe ghê lắm, mà rủi một điều là liều thuốc hòm đó ta luyện trên thuyền, anh biết đấy, trên thuyền thì làm gì có đủ thứ cần dùng để...?

Tù trưởng gật đầu ra dáng bằng lòng, Bình nhìn quanh nói tiếp:

— Còn ở đây thì tuyệt, ta đã nhìn thấy một thứ cỏ mà ta cần dùng để luyện.

— Ta sẽ đề người yên ổn xuôi dòng sông, cung cấp cho người đủ thứ người cần đến...

— Chậm mất rồi! (giọng Bình trở nên lạnh lùng) anh đã tỏ ra nghi ngờ sự hiệu nghiệm của liều thuốc ta chế, anh đã do dự, chần chờ không chịu vâng lời ta ngay. Như vậy anh không đáng. ta không bằng lòng thế, Vậy, anh phải chuộc lỗi đó..

— Bằng cách nào? tù trưởng bắt đầu sốt ruột, hỏi Bình:

Bình vẫn khề khà:

— Anh phải giao cho ta đúng một trăm tám da hải ly, đúng một trăm thiếu một tám không được, mà dư nửa tám cũng không. (Tù trưởng hơi cau mày) Ta còn cần thêm 100 cân cá khô nữa đấy (Tù trưởng gật đầu, vì cá khô thì lúc nào ông ta cũng dư nhiều) Ta cần đến hai cái xe nghe rõ chứ? hai chữ không phải một đâu. Hừ! anh ngạc nhiên hả? một cái phần ta, một cái chở cá và lòng thú chứ, ngồi chung với súc vật làm sao được, dù là súc vật đó thứ thì chết khô và thứ chỉ còn có da không.... Anh lại phải trả lại cho ta khẩu súng. Nếu anh còn chần chờ chốc nữa ta lại lên giá cho mà coi.

— Nhưng mà... (tù trưởng rụt rè) làm sao ta biết được thứ thuốc đó có hiệu nghiệm hay không?

— Trời ơi! dễ lắm, trước hết ta vào rừng (trông tù trưởng có vẻ nghi ngờ Bình lại cười lên sằng sặc) anh sợ ta trốn à? Hãy cho 20 tên thợ săn theo ta, có thể ta mới hái đủ thứ lá về luyện thuốc chứ. Xong xuôi đâu đấy, anh phải sắp sẵn những thứ ta cần, đoạn ta thoa thuốc lên cổ ta và ta nằm kẻ cổ trên cây gỗ kia. Lúc đó anh cho một tên nào thật khỏe—Bình gằn mạnh—nhớ, phải một tên thật khỏe đấy nhà, bởi vì cái riu nó dội lại chối tay chứ không phải chơi đùa, lúc ấy lại trách ta không bảo trước, ầy! một tên thật khỏe cầm riu, riu phải thật bén đấy (Bình lại gằn giọng) hấn bỏ mạnh cái riu xuống cổ ta đúng ba lần, sau đó nếu anh muốn, ta có thể lại nằm xuống cho anh thử bỏ xuống ba lần như thế.

Tù trưởng ngồi nghe, mặt mở to, mồm há hốc như muốn nuốt chửng lấy những lời Bình vừa thốt ra xong. Bình thản nhiên nói tiếp:

— Nhưng nhớ: mỗi lần chặt xong phải dừng lại chờ ta xoa thêm thuốc mới. Riu nặng và sắc, cần thận vẫn hơn.

Tù trưởng cố nén vui mừng không cho chúng hiện lên nét mặt, giả vờ điềm đạm nói:

— Được! ta thuận cho tất cả những thứ anh xin...

Bình chận lại ;

— Ta không xin, ta đòi anh đấy thôi, trong đời ta, ta rất ghét sự xin xỏ cầu cạnh bất cứ ai, bất cứ cái gì....

— Ủi chào ! người da trắng chúa là hay vẽ chuyện, ừ ! thì « đòi » vậy. (Tù trưởng nhanh nhẩu tiếp) nào, thế là anh bằng lòng nhé ? bắt đầu luyện thuốc đi thôi ! (quay ra phía trước gọi to tên cận vệ) Hãy tập hợp cho ta đúng hai mươi tên...

— Hãy khoan ! (Bình giơ tay ra hiệu ngăn lại làm tù trưởng sửng sốt) Bởi vì thái độ anh vẫn có phần nghi kỵ, chưa tin hẳn ở môn thuốc của ta, vậy để chữa lỗi ấy, anh phải cho ta thêm đứa con gái của anh mới được.

Vừa nói Bình vừa đưa tay chỉ vào người con gái tù trưởng, một cô gái da đỏ cực kỳ xấu xí, có một cái sẹo dài một bên mắt và răng thì lởm chồm không đều hàng. Tù trưởng có vẻ phật ý, song Bình vẫn tỉnh khô, làm như không biết, thông thả quăn thêm liều thuốc khác đưa lên miệng.

Cả hai người đều lặng lẽ chừng như đang thả hồn theo khói thuốc. Bỗng đột nhiên Bình nổi giận :

— Thế nào ? mau lên, không ta lại tăng giá cho mà coi.

— Anh lấy con gái ta làm gì ?

— Hừ ! Dễ thường anh cho là ta không xứng đáng làm rể anh chăng ? Nàng há không là người vợ tốt của ta ư ? Trên đường dài ta cần có bạn, anh chỉ việc nói thuận hay không chứ không có quyền cật vấn, đừng quên.

— Được rồi ! Ta có nhiều con gái mà ! Nhưng mà này, ta nói cho anh biết trước : chính ta, ta sẽ tự tay bỏ vào cổ anh ba nhát đấy.

— Thế thì còn gì bằng. Ta không thích bọn bộ hạ yếu như sên của anh làm chuyện đó, hiểu chưa ? (Làm bộ bắn khoăn) chỉ cần sau mỗi nhát phải dừng lại để xoa thêm thuốc mới.

Tù trưởng gật đầu một cách sốt sắng.

Khi Bình và đoàn thợ săn khuất dạng sau những cây thông cao vút, tên cận vệ liền rỉ tai chủ mình — làm y như hấn sợ Bình có lỗi tai gần đó, nghe những lời hấn tâu trình vậy — rằng :

— Khi tù trưởng học được cách chế thuốc rồi, thì tù trưởng giết phứt hấn đi. Để làm chi thứ đồ phù thủy da trắng đó !

— Ủi chà ! Nói dễ nghe chữa ! Hấn đã có thuốc thần giết làm sao được ?

— Ấy ! tù trưởng chặt xuống chỗ nào không bôi thuốc ấy, hấn đâu kịp đề phòng, giả dụ, hấn bôi ở cổ mà tù trưởng chặt ngang lưng hấn thì có mà chạy đằng trời !

— Ủ nhỉ ! Mi rõ thật khôn ! Nhưng trước hết, ta phải chém vào cổ để xem thuốc tốt đến bậc nào chứ ?

— Dĩ nhiên ! Dĩ nhiên !

Cả hai lấy làm hài lòng lắm, ung dung ngồi đợi.

Trong rừng, Bình chăm chỉ « hái thuốc ». Gặp bất cứ thứ gì anh cũng nhặt cũng hái : lá thông, vỏ cây phong, các loài cỏ dại, một tí rêu xanh trong kẽ đá, một mớ rễ cây v.v... sau cùng, anh bắt mấy người thợ đào nốt ít thứ rễ cỏ nữa rồi quay về.

Thốt nhiên, Bình thấy lòng dửng dưng, lạnh nhạt, tất cả hình ảnh cũ trong đời chàng trở thành rời rạc, anh thản nhiên không vui, không buồn, anh như có cảm tưởng rằng câu chuyện của đời anh là một câu chuyện trong quyển sách Hồng mà anh đã đọc ngày còn bé, như đời mình là đời của một kẻ nào...

Tù trưởng và tên hầu cận tỉ mỉ xem xét, sẫm soi kỹ từng thứ một trong lúc Bình lần lượt bỏ những thứ đó vào chiếc nồi nước sôi to tướng mà anh đã ra lệnh cho tù trưởng nấu trước ở nhà. Bình cần thận cắt nghĩa :

— Phải cho rêu đá vào trước (thỉnh linh, anh ngẩng lên làm như trót quên một điều quan trọng) chết ! may không thì hỏng cả ! (giọng sai khiến nghiêm nghị) tên kia ! Hãy cắt đưa ta một ngón tay đi ! Chóng ngoan nào !

Tên hầu cận dẩu hai bàn tay ra sau lưng, nhăn nhó, trông thật buồn cười song Bình cố nén :

— Ui dào ! Nhanh lên ! Một ngón tay bé xíu ấy thôi mà, tiếc làm quái gì, kia chứ !

Tên hầu còn đang dự dự thì tù trưởng quát :

— Mi cắt ngay cho hấn một ngón xiu xiu xiu đi ! Đứng ì ra đó làm gì ?

— Thiếu gì ngón tay đây !

Tên hầu lầu bầu trong miệng toan cúi cắt một ngón tay trong số xác chết nằm la liệt nhưng Bình kêu lên :

— Không được, ta cần một ngón tay người sống kia, ngu ạ !

Tên nọ bĩu môi :

— Thì ta sẽ lựa cho anh một ngón tay người sống, khó chi ? (Hấn lục lọi trong đám xác chết, lựa một người còn ngắc ngoải, xẻo một ngón

tay, đem lại Bình) đẩy nhá! Một ngón tay người sống, mà lại là một ngón tay rất lớn nữa, tha hồ anh vừa ý, nhá?

Tù trưởng nhìn ngón tay còn rõ từng giọt máu hồng tươi, tỏ ý băn khoăn:

— Hãy hỏi lại xem anh ta có vừa lòng không? Một ngón tay người sống không có nghĩa là một ngón tay của tên tù nhân hấp hối, phải không?

— Không sao! (Bình trấn an tù trưởng) thế này cũng được! Thôi! Hãy lặng im để ta đọc thần chú, chuyện này quan hệ lắm đây.

— Nói xong, Bình đổi giọng rì rầm—thật ra anh hát một bài hát cấm trại bằng tiếng Ba-Lan—Tù trưởng hốt hoảng:

— Anh đọc chậm để ta còn nhớ chứ?

— Không sao! Thử thuốc xong ta sẽ dạy anh, dạy cho kỹ anh thuộc những câu ấy mới thôi,

Vừa nói, Bình vừa ra hiệu cho tên hầu nhắc nồi thuốc xuống. Anh lấy que dài, quấy không ngừng và trong lúc chờ cho thuốc nguội, một lần nữa qua làn khói tỏa quanh miệng nồi Bình ôn lại ngày qua một cách dửng dưng như kẻ bàng quang.

— Nếu thuốc không hiệu nghiệm thì sao?

Bình cau mặt, gắt:

— Thì anh hành hạ ta như lũ ngu kia! Xẻo thịt ta, như anh xẻo thịt chúng chứ sao? Hừ! ra anh vẫn không tin!

Nhưng rồi Bình dịu giọng:

— Thuốc nguội rồi, hãy trông ta làm đây (anh cúi xuống, vốc nước «thuốc» bôi đều quanh cổ, vừa xoa vừa nho nhỏ hát bài Quốc ca Ba Lan đoạn nói lớn) trong khi bôi phải nhớ đọc thần chú, nhá.

Thình lình một tiếng kêu thét lên làm anh giật mình, ngừng lại: tên Cô dắc to lớn, thu hết tàn lực chồm lên... rồi lao đảo ngã sấp xuống mặt tuyết dầy dựa giữa những tiếng reo hò của «thần dân» tù trưởng. Cảnh tượng đó làm Bình rợn gáy, song anh cố nén làm bộ giận dữ, hét:

— Không thể thử thuốc trong những tiếng động như thế được. Tất cả phải im đi, và anh hãy giết tên kia lập tức!

Trong khi tên cận vệ làm theo lời Bình, Bình dặn dò tù trưởng:

— Nhớ phải chém rõ mạnh, nghe chưa? Cách tốt nhất là anh cầm rìu bổ vào đồng gỗ kia ta xem thử, anh có đủ sức không đã.

Tù trưởng lẳng lặng làm theo lời Bình, chỉ đến nhát thứ hai khúc gỗ đứt lìa làm hai miếng. Bình gật gù khen:

— Khá lắm!

Mọi người vây quanh Bình song rất trật tự và im lặng, những bộ mặt lạnh lùng, tàn ác nhưng cũng rất ngô nghê. Bình đồng dục :

— Hãy cầm riu lên đi ! Không được người nào đứng sau lưng anh, thuốc mạnh lắm đấy : cái riu sẽ bật dội lại, văng khỏi tay anh đấy... Nhớ chặt rõ mạnh và ngừng lại để bôi thêm thuốc rồi tiếp tục. Nào, ta bắt đầu !

Bình vui vẻ nằm xuống tuyết rồi thỉnh linh anh nhồm dậy :

— Ta cần xem lại những thứ ta đòi !

Nói xong, anh phăng phăng lại gần hai cỗ xe, chó đã buộc sẵn, da thú, cá khô, cái súng, sáu người thợ săn chực ở bên xe, Bình quay lại, hất hàm :

— Con gái anh đâu ? Hãy đem cô ta ra trước khi cuộc thí nghiệm bắt đầu.

Mọi việc đều như ý muốn ông thầy luyện thuốc khó tính, bấy giờ Bình huýt sáo một điệu quân hành, nằm dài lên mặt tuyết, đầu kê vào khúc gỗ như kê trên gối. Anh liếc nhìn tù trưởng đang lăm lăm chiếc riu trong tay một cách tinh quái :

— Ta thương hại cho anh, sau khi chặt xong e anh phải xoa dầu nóng lên tay mất,.. thôi ! Nào ! Giơ cao riu lên, bổ mạnh vào đúng nơi này nhé !

Nói đoạn, Bình nhắm hai mắt, giơ tay làm hiệu, miệng mỉm cười. Tù trưởng chỉ chờ có thế, hấn khoa chiếc riu lên, — một thứ riu cự đại dùng để chặt những khúc cây cự đại — Lưỡi riu ngời ánh thép loáng lên bay qua đầu hấn rồi vụt hạ xuống cổ Bình : Phập một tiếng ! Lưỡi riu cắm sâu qua da, qua thịt, qua xương « ăn » ngập vào khúc gỗ Bình dùng kê đầu anh ! Chiếc đầu văng xa ra cả sải tay trong lúc máu từ cổ nạn nhân tung tóe từng vòi.

Cả bọn há hốc mồm kinh ngạc, nhìn chăm cái xác còn dầy dựa từng hồi. Không ai có thể ngờ câu chuyện lại kết thúc bằng cách đó.

Tù trưởng rụng rời, bối rối rồi đột nhiên nổi giận : ông ta biết rằng mình bị Bình lừa, hấn đâu có phép thần gì ? Rõ quân khốn ! Trong ngàn ấy tù nhân chỉ mình hấn nhờ mưu sâu mà chết mát mẻ, khỏi bị cực hình.

Giây phút kinh ngạc qua đi, cả bọn bật lên từng chuỗi cười ranh mãnh, tên cận vệ nói :

— Ai mà ngờ, hấn mặc cả dằng dai như bà già đi chợ vậy !

Tù trưởng cau, quát lên :

— Im ! Ít nhất hấn cũng can đảm hơn mi : chỉ có một ngón tay xiu xiu mà cũng không dám cắt ! ●

Hôm nay Trung thu, lẽ ra thực đơn phải linh đình lắm. Khốn nỗi tôi vừa ốm dậy nên còn phải kiêng khem. Vậy có mấy món chay, mong các cụ vị tình mà dùng hộ :

1. Vĩ, Vỹ. Đành rằng hai chữ này đọc như nhau mà thường nghĩa cũng như nhau, viết thế nào cũng không sai chính tả, nhưng cụ thấy chữ nào viết có vẻ đúng hơn Tại sao ?

2. Nhà tôi hết cả gạo, lục mãi cũng chỉ còn có ba cái khay và ba đôi đũa. Bạn có cách nào biến những vật đó thành cơm không ?

Mách nước : bạn phải vẽ khay, vẽ đũa ra rồi mới có thể hóa phép được.

3. Trên đường đến tòa soạn Tuổi Hoa, bạn sẽ phải qua góc đường Kỳ Đồng — Nguyễn Thông, nơi đây người ta bán rất nhiều đồ hộp của Mỹ. Thỉnh thoảng khách mua lại còn mua được những hộp đồ ăn chính các « Mỹ nhân » ở chính quốc cũng chưa được thưởng thức. Bạn biết tại sao có sự lạ ấy không ? (LAM THẢO)

4. Mẹ Uyên mới mua một vật, nó không sáng cũng không tối. Uyên đổ các bạn nó là cái gì đấy ? (UYÊN-NHI)

GIẢI ĐÁP CÂU ĐỐ LẦN TRƯỚC

1. Mỗi lần thầy tung ra một chường, Dzắc lại ca lại điệp khúc : «Thưa thầy con không biết ạ. »
2. Dù bạn có sành điệu mấy đi nữa, ít ra cũng phải vất cái vỏ đi chứ.
3. Không có chuyện vua Quang Trung đại phá quân Nguyên bao giờ !
4. Cái bàn chân.

CÁC BẠN ĐÁP TRÚNG (Danh sách. . . sơ khởi.)

Thế Hà — Hồng Hạnh — Trần Vĩnh Tư Lệnh — Thần Phong — Phan thị Thanh Thủy — Phan Văn Thông — Nguyễn Văn Vinh — Phùng Ngọc Bảo.

(Gọi là danh sách sơ khởi vì đây chỉ là những bạn gửi giải đáp về thực sớm. Vì báo cần in sớm để phát hành trước Trung Thu nên những bạn gửi giải đáp xin xem kết quả đầy đủ ở số 55).

NHẮN TIN

— T.V 2 : Cứ định tìm dịp đề xin lỗi T.V. mà chưa được, hết nạn thiếu đất thì lại ốm. Vậy thì T.V. đừng có « Hęc Quyn nỗi giận » nữa nghe. Cảm ơn, Q.D. khỏi rồi không biết bao giờ mới gặp T.V.

— TÂM (Huế) : Bằng lòng nhưng Tâm phải ngoan nhé. Chưa ra Huế bao giờ nếu rất mong hình ảnh phong cảnh Huế của Tâm.

KÝ NHI VIỆN MINH-HÀ

284/541, Minh-Mạng — SAIGON

✱ Nhận nuôi trẻ em từ mới sinh trở lên cho các Bà mắc bận việc đi làm hay đi buôn bán.

✱ Do chính chủ nhân, Y-tá rành khoa nhi dưỡng, trực tiếp điều khiển.

✱ Nhận gửi tháng hoặc trưa tối đem về. Giá bình-dân.

Hộp thư Tuổi Hoa

MAI DẠ THẢO (Nha Trang) Những điều em hỏi đều đúng cả. Tuy nhiên có nhiều người không cùng một tôn giáo. Đã chuyển bài của em cho Trinh Chí.

VŨ KHUÊ HUYỀN (Gia Định) Hiện giờ chưa tăng giá lên 10J và tăng trang được cháu ạ. Đề qua sang năm xem sao. Biết chỗ rồi lần sau có dịp nhớ vào chơi nhé. Và nhớ là không nên thức khuya.

NHẤT TẤN (Gia định) Vẽ mực tàu có thể dùng ngòi lông hay ngòi sắt được cả tùy theo lối vẽ và sở trường của từng người. Nghệ thuật vẽ mực tàu không thể nói trong mấy dòng được em ạ. Bức vẽ bằng phấn tiên của em chưa dùng làm bìa được

DẠ CHINH (Huế) Cứ gửi chú xem, và yên trí chú không chê đâu, chỉ khuyến khích thôi. Sẽ ghi tên cháu vào gia đình.

VĨNH BÌNH (Huế) Cảm ơn về bức tranh Noel khá đẹp của em. Bìa báo cho số Noel sắp tới đã có rồi em ạ.

YÊN THANH (Sai gon) Chú rất cảm thông nỗi buồn của cháu. Đã ghi tên cháu vào gia đình T.H. Bài cũng đã chuyển cho anh Q Di rồi. Chúc em vui nhiều.

LÊ HỮU LÂM (Bình Dương) Loại tranh giải trí vẽ bằng mực trên giấy trắng không kể em ạ. Các số T.H cũ em thiếu không còn.

PAUL KHANG (Phước Tuy) Em ghi rõ địa chỉ, xin mua báo dài hạn. Xem cách thức ở trang bìa hai. Vui lòng nhận em vào gia đình T.H. Muốn làm quen với ai trong gia đình T.H. em cứ gửi về Tòa soạn, kèm tem đề tòa soạn chuyển hộ thư đầu. Cần nhớ T.H. chỉ giới thiệu các bạn đồng phái với nhau thôi nhé.

LÊ ĐÌNH HUYỀN CẦM (Chợ Lớn) Nếu em là độc giả mua năm và phải đổi đi xa, em cho địa chỉ mới, báo sẽ được gửi đến cho em. Em cứ tính nhằm xem đến số nào hết hạn báo thì gửi tiền mua tiếp. Có thể viết sưu tầm được, nhưng cần nêu rõ xuất xứ.

TỪ NGUYỄN THỦY (Sg) Anh cũng muốn trả lời các em thật dài lắm chứ. Nhưng số trang bắt buộc anh phải giữ luật vắn tắt đấy. Theo ý anh không nên viết loạt bài phê bình ấy. Đã chuyển thơ em cho Q.Di.

MAI LINH THẢO (Đ.T) Thôi đừng nhè nữa nghe, vì chú trả lời rồi đây. Tuổi Hoa số 39-40 không còn cháu ạ và không ai cười cháu đâu. Em đoán về Q.Di và T.C. không sai mấy.

NGUYỄN THỤY VÂN (K.T) Chà, Kontum nhiều món quà ngon ghê em nhỉ Sẽ có ngày cả Tòa Soạn T.H kéo lên thăm vườn nhà em đấy. Riêng vườn của Trinh Chí chưa tậu được đất để mở rộng thêm, nên hấn hay méo nheo anh dữ lắm. Cùng họ nhà « nhè » với em đây mà !

ĐÀO PHƯƠNG NGÂN. Quà ra mắt của em anh sẽ đọc đề cười vui với em, Sau khi truyện tranh « Th. Khone huyền bí » chấm dứt, sẽ lại có chuyện dài của chị Bích Thủy.

NGUYỄN THỊ MỸ NGỌC (SG) Anh nhắc hộ em đây : « Mỹ Trang (Đ.N.) có nhận được thư hồi âm của Ngọc không ? Tin cho Ngọc biết. »

NGUYỄN THỊ THANH NGA (Xứ dừa) Cửa vườn của T.H. luôn luôn mở rộng đón các em. Em cứ vào thăm tự nhiên và thỉnh thoảng viết thư cho anh.

NGỌC PHI (SG) Cảm ơn em đã gửi cho anh « bằng chứng » về một bài đăng trong số T.H. 52 — Buồn thế đó. Khi chọn bài anh tin vào sự ngay thẳng của người gửi, nhất là trên đầu bài còn ghi « có nhuận bút » đang hoang nữa chứ. Nhưng anh cũng hài lòng vì biết có đông các em Tuổi Hoa đọc rất nhiều, nhớ rất lâu, đề từ sau những ai có tính hay lấy nhầm bài người khác làm của mình sẽ tồn !

HOÀNG LỆ NGÂN (Saigon) Nhất định là anh khuyến khích rồi. Nhưng nếu bài chậm đăng, hay chưa được chọn, chớ vội buồn đấy nhé.

LAN DUYÊN LIỀU (P. D) Đã nhận được hai bài cháu gửi và cả tem nữa. Nếu bài đăng được sẽ có gởi báo tặng. Chúc cháu đứng nhất lớp.

* *

CÁO LỖI

Số này, vì bài vở tràn ngập, nên truyện dài « Chuông kêu dưới đáy biển » của Trường Sơn, và Vườn Thơ do Q. D phụ trách phải gác lại kỳ sau.

Mong các em vui lòng đón đọc ở Tuổi Hoa số 55.

* *

BÀI NHẬN ĐƯỢC

Tường Hoa, Đoàn Như Quê, Bé Xí, Nguyễn Đức Thịnh, Hùng tha Hương, Thế Hà (bút nhóm Gió Hiên), Diệu Thanh, Hoài Yên Sơn, Ngọc, Huỳnh, Nguyễn Thị Hạnh, Thiên Tâm, Mây Tím (H.Y.P.K.H.) Trịnh Vĩnh Ngân và Tôn Nữ Thu Lâm, Đức Thủy, Lê Đình, Ngọc Hương, Dạ Minh T.P. Đặng Trần Giáng Tiên, Tiến Dân, Hoài Thu, Tuyết Dung, Phương Đào, Ngọc Châu, Từ Nguyên Thủy (2), Nguyễn Thị Lệ Thủy, Ngọc Linh Trang (bút nhóm Phương Trúc Lệ), Kiều Tuyết Dung, Kỳ Ngọc Hồng (3), Đoàn Phương Mai, Bùi Văn Minh (Bút đoàn nhận trắng), Tuyết Dung, Tê Tứ Thừa, Diễm Huyền (5), Bích Thảo, Bé Xí, Phương Nhung, Trần Sỹ, Trần Thanh Hương, Trầm Vy, Nhật Hồng, Văn Thư và Tiến Dũng, Vành Khuyên (nhóm đàn chim nhỏ Đà Lạt), Đặng Phước Long, Bé Xí, Oanh Vũ Ngọc My, Giang Lam, Lê Ngọc Thạch (4), Trần Thượng Phú, Võ Đức Biếc, Hoài Linh Sơn, Nguyễn Thị Dạ Chính, T.T.D., Hoàng Mai, K. Nhi, Vĩ Anh Vĩ, Thùy Ngân, Tuyết Anh, Hương Hiên, Hải Sơn, Ngọc Sương Liên Tử N-XB-N, Thanh Vũ (2), Hương Bình, Nguyễn Tấn Thắng, Thệ Thủy, Ngọc Hà, Giao Uyên Uyên, Kỳ Ngọc Hồng, Tâm Phan, Thảo Lang, Ngọc Tâm, Phạm Thị Kim Nguyên, Phương Uyên, Trần Quốc Bình, Trần Thượng Phú, Nhất Tấn, Hoài Thu, Đặng Trần Giáng Tiên, Trần Lê Anh Dũng (2) Trần Thị Thanh Thu, Trần Thị Sương Thanh, Thùy Dương, Thiết Văn Thanh, Trần Thị Mỹ Dung, Thanh Vũ (2), Trầm Vĩ, Tôn Nữ Bảo Trung, Hoài Suy Thanh, Thái Quan (2), phương Trung, Lê Đình, Trần Thị Thu, Vành Khuyên, Ánh Nguyệt, Hoài Linh Vũ (2), Nguyễn Thị Xuân Nữ, Phương Thiên (2), Mai Thị Thu Cúc, Thu Tâm, Huyền Phương, Ninh Thắng Nguyễn, nhóm Ngọc (Trang, Thúy, Thanh, Thủy), Quỳnh Mi, Đức Thủy.

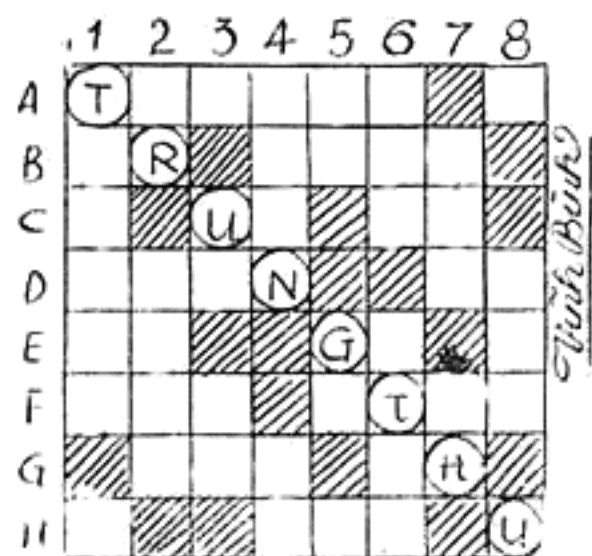
* *

Gia-đình Tuổi Hoa

Trần Quốc Hùng, Nguyễn Thị Hạnh, Mây Tím, Trịnh Vĩnh Ngân, Tôn Nữ Thu Lâm, Mặc Ly, Phạm Thị Ngọc Hương, Trần Ngọc Châu, Trần Thanh Hương, Xuân Vân, Trần Sỹ, Phan Thị Như Liên, Trần Thượng Phú, Nguyễn Thị Thùy Dương, Giao Uyên Uyên, Ngô Viết Cương, Nguyễn Thị Kim Yến, Nguyễn Xuân Hiếu, Ngô Văn Sơn, Trần Quốc Bình, Nguyễn Minh Phương, Trần Thị Kim Oanh, Đỗ Thị Dâng, Hoàng Mạnh Hùng, Nguyễn Thị Xuân Nữ, Trần Thị Hiếu, Hoài Thanh Việt, Thu Tâm, Phương, Huyết Phương Tâm, Đức Thủy.

Bạn Vĩnh Bình ở Huế gửi tặng các bạn ô chữ Trung Thu kỳ này :

Ngang dọc như nhau.

A-1 - Học chăm thì dễ... Nhà của chim.

B-2 - Đi đôi với tan (V.N.) Nết na.

C-3 - Trước em - thích - một chứng bệnh.

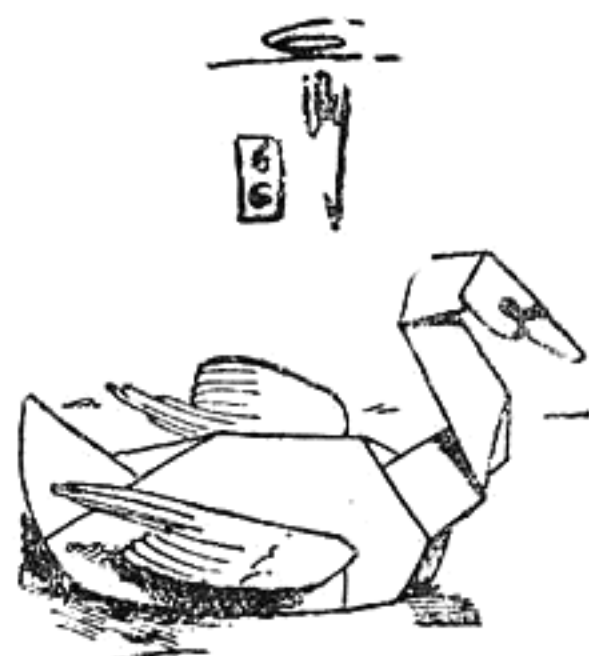
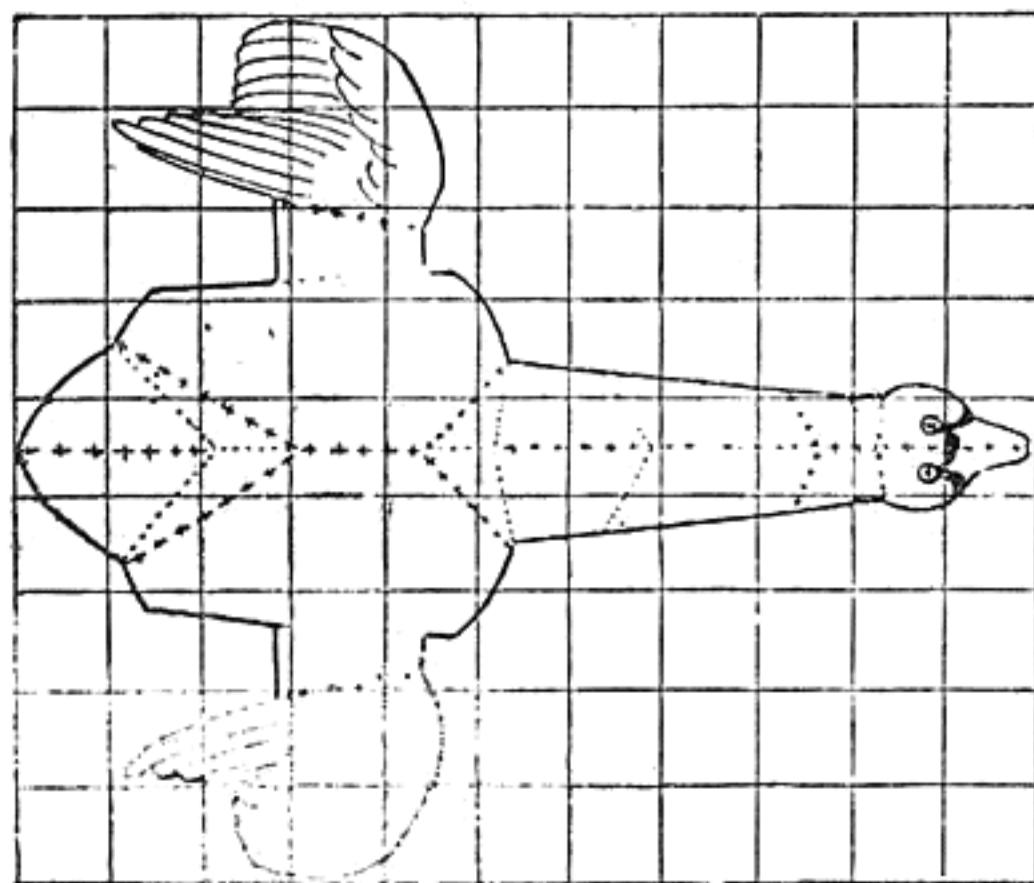
D-4 - Quen biết-tên của chủ đất khu giải trí (VN)

E-5 - Tiếng trẻ khóc, - một tiếng dùng để hỏi - đồng nghĩa với mẹ,

F-6 - Tiếng kêu khi đập mạnh lên bàn, - quá ít.

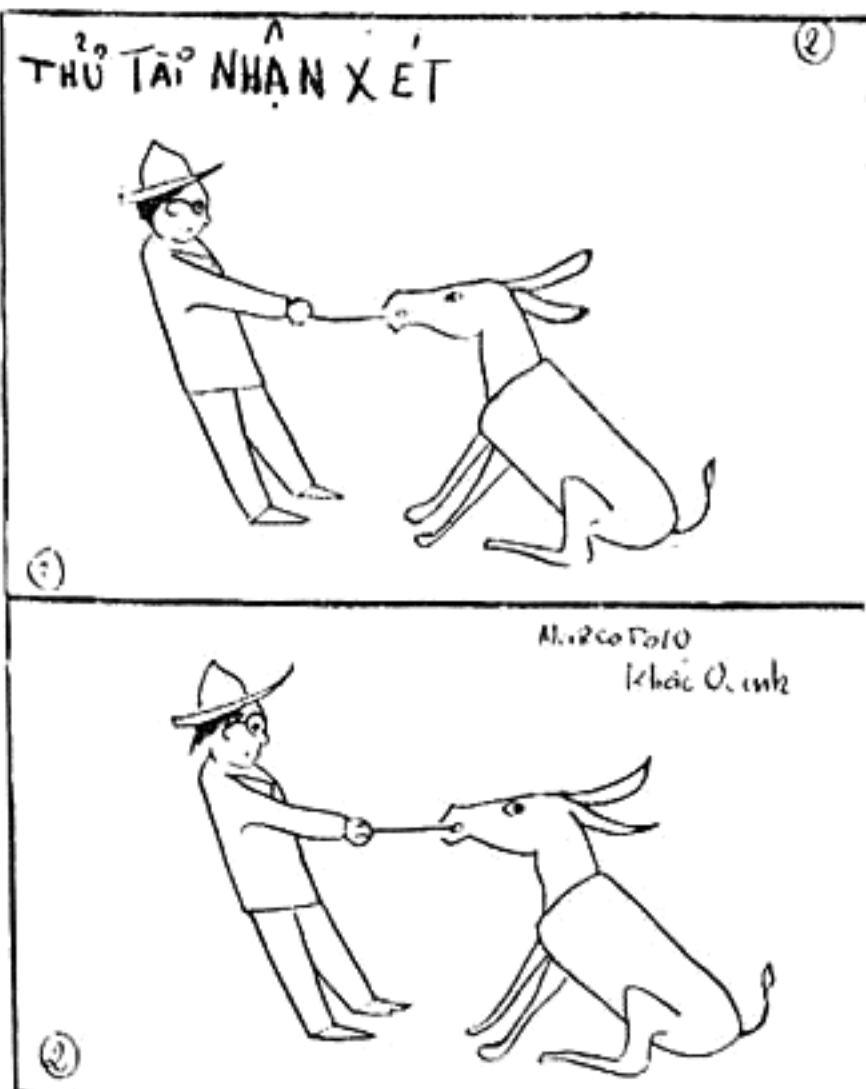
G-7 - Nhiều người tụ tập thì có Kêu... gọi (V.N)

H-8 - Dùng che mưa, - Trẻ em rất... Khi ước đèn-U.

CHÚC CÁC BẠN
THÀNH CÔNG.

Sau khi xem tranh vui của Mai Huỳnh Lâm Vi giữ lại một phần đất để tặng các cánh xếp con Thiên Nga bằng giấy bìa. các Bạn gạch ô trên giấy vẽ lại con Thiên Nga rồi chấm các dấu trừ và dấu cộng, theo hình vẽ (Dấu cộng xếp lòi ra dấu trừ xếp lõm vào) các bạn cắt ra rồi xếp lại, sơn cái mỏ màu vàng là các bạn có một con Thiên Nga rất đẹp.

Các bạn thử nhận xét 7 điểm sai trong hai phút thôi nhé, nếu quá thì các Bạn «Myope» hơn Vi đấy, vì Vi đeo kính cận mà tìm được trong vòng có nửa phút thôi đấy.

HỘP THƠ GIẢI - TRÍ

Đã nhận được bài của các bạn.

(Saigon) Thúy lan Thuy, Chí Hùng, Lê Đình Huyền Cẩm, Hồ Nam, Nguyễn đoãn Ngọc, Vũ công An Khang, Nguyễn văn Ái, Nguyễn thế Tôn. (Gia định) — Nguyễn văn Tường, Nguyễn thị Mai Hương. (Huế) Trần thị Hoàng Mai, Lan Dạ Thảo, Thanh Ngọc, Nguyễn Lương Nhân, Bùi hoàng Vị. (Gò vấp) Nguyễn thị Thu Sương, Nguyễn ngọc Minh Tấn, Ngọc Linh Trang (Biên hòa) Mai quỳnh Lâm (Bình dương) Triệu Linh. (Cần thơ) Ro no. (Phước nhuận) Thế Hà. (Pleiku) Nguyễn xuân Đán, (Thị nghệ) Nguyễn thị Mai Hương. (Nha trang) T. N. Thùy Khê. (Bình tuy) Nguyễn văn Lai. (Châu phú) Nguyễn minh Phương Trần Sĩ, Thanh Giảng, Trương văn Nhật. (Đà lạt) Lê xuân Cảnh. VIVI

GIẢI ĐÁP Ô CHỮ KỲ RỜI

Đ O N G H O
C H U O N
O A
M
E
O

Câu thơ bằng tranh

Đốt đèn xem chuyện giai nhân
Ba đình chiến lũy ngựa ngán giặc thù

— Có nhiều bạn gửi câu đề tựa cho tranh của Tuyết Dung xong không có câu nào hay cả, tuy nhiên các tựa khá khá, Vì xin gửi tặng một số Tuổi Hoa 55 cho các bạn có tên sau đây

Nguyễn văn Minh, Khỉ già, Lê tâm Lan, Kiều Nhi, Võ đức Biểc, Bùi hoàng Vị, Phan Ngọc, Nguyễn văn Ái, Nguyễn thị Kim Yến, Trương văn Nhật, Lý gia tòng, Nguyễn Minh Phương, Mai quỳnh Lâm.

TẠI SAO CẦN PHẢI CHÚ TRỌNG ĐẾN vệ sinh răng miệng?

— Chú trọng đến vệ-sinh răng miệng
tức là tăng cường việc bảo vệ sức khỏe.
Với ly tử FLUOR màu nhiệm
Perlön quyết tâm
góp công vào việc này.

Perlön

LÀ CHÌA KHÓA
MỞ BƯỜNG CHO CHIẾN DỊCH
DIỆT TRỪ SÂU RĂNG.

VN EXPRESS

GIÁ 75 đồng